

VII 379
STUDENT

CODINA XXXI

31. januar 1968.

S

**LIST
BEOGRADSKIH
STUDENATA**

5

VANREDNI

BROJ

VIII KONGRES OMLADINE

OD 8. DO 10. FEBRUARA ODRŽA-
ĆE SE U BEOGRADU OSMI KON-
GRES SAVEZA OMLADINE JU-
GOSLAVIJE. NA KONGRESU ĆE
SE USVOJITI NOVI STATUT I
PROGRAMSKA NAČELA SOJ-a I
IZABRATI NOVO RUKOVOD-
STVO OVE ORGANIZACIJE.

**PROFESOR
RADOMIR LUKIĆ**

OSNOVNI PROBLEMI

OMLADINE: PODRUŠTVLJENJE, USVAJANJE KULTURE, VASPITANJE

Danas je veoma prošireno mišljenje da postoji kriza omladine. Teško je tačno odrediti šta se pod tom krizom razumeva. Otprilike se može reći da se pod krizom omladine razume asocijalnost ili antisocijalnost omladine, tj. činjenica da je omladina izdvojena iz društva, da se ne oseća njegovim pravnim sastavnim delom, da se ponaša protivno društvenim normama, da se bunji protiv društva, da ne prihvata svoje zadatke u njemu, da se trudi da ga održi, a još manje da ga unapredi, da razvija kriminal, sileđijstvo i druge delikventne oblike ponašanja, da razara porodicu, brak, ljubav itd.

Veoma je teško praviti, na strogo-egzaktan način, poređenja između današnje omladine i ranijih omladina, jer nedostaju tačni podaci i za današnju, a pogotovu za prošle omladine. Treba se setiti da je svako doba imalo svoju krizu omladine, jaču ili slabiju, i da se uvek o njoj govorilo. Kriza omladine je, u određenom smislu, stalna i neizbežna društvena pojava, kao što ćemo videti malo kasnije, jer to leži u prirodi samog društva i same omladine.

Prema tome, može se reći i da pravo pitanje nije da li danas postoji kriza omladine, jer ona postoji uvek, nego da li je današnja kriza omladine jača od prethodne. Pokušaćemo da na to pitanje i odgovorimo. Nas sociolozi, naravno, zanima, pored toga, i kao glavno pitanje, sledeće: ako je danas kriza omladine zaista jača, koji su uzroci tome, osobito društveni uzroci, kao i da li se kriza može lečiti, i kojim društvenim merama?

Kriza omladine je danas opštesvetski problem. Nema zemlje i društva u kojima se ona ne pojavljuje i gde se o njoj ne raspravlja, i sa zabrinutošću, često veoma velikom. Ipak, opšta je saglasnost da je ta kriza najžešća u najrazvijenijim zemljama, nosiocima današnje kulture, koja se može označiti kao tehnička, a koja je obeležena industrijalizacijom, urbanizacijom, robotizacijom i nizom sličnih pojava. No, i manje razvijene zemlje imaju svoju krizu omladine, pa i naša. Naravno, u svakoj zemlji ta kriza ima svoje osobitosti. Tako je i u nas. Te osobitosti treba izučavati, jer se i rešenje krize, ukoliko je moguće, mora tražiti na konkretnom načinu, uvažavajući osobitosti. Mora se reći da, na žalost, u nas nije mnogo činjeno na istraživanju tih osobitosti i da su, uopšte uzeto, i društvo i, posebno, nauka, a pre svega sociologija, malo pažnje obratili na ovu krizu omladine. To nam se svakako sveti, a svetice se još mnogo više u budućnosti. Ni ovde se, naravno, neće moći podrobno govoriti o našim prilikama, već ćemo se držati na nekim najopštijim stavovima, koji, u osnovi, važe i za nas.

Osobitost i eventualnu veću žestinu sadašnje krize omladine možemo razumeti samo ako metodno utvrdimo u čemu je ona stalna kriza omladine koja je pomenuta.

Zaista, ta stalna kriza omladine postoji i njeni su društveni uzroci vrlo jasni. Društvo se, kao i sve ostale ljudske stvari, stalno menja. Odigravaju se izvesne objektivne promene, kako u prirodi u kojoj jedno društvo živi tako i u društvima koja ga opkoljavaju, kao i unutar samog njega: menja se broj stanovništva, način i obim materijalne proizvodnje, odnosi u društvenim zajednicama itd. Sve ove ljudi i njihovim pogledima na svet, u težnjama i vrednostima. Ali, novi pogledi, pa zato i nove promene društvenih odnosa koje tim pogledima odgovaraju, moraju da izdrže borbu s tradicionalnim pogledima. Postoje, s jedne strane, navike, a s druge, pritisak tradicije kao nečeg svetog, i to sprečava pobeđu novih pogleda i širu i bržu primenu tih pogleda u društvenoj praksi.

I ovde dolazi do izraza uloga omladine, kao što se tu začine njena kriza. Omladina je bez navika i manje opterećena tradicijom. I biološki, i psihološki, i sociološki omladina je spremnija od starijih da usvoji nove poglede, da ih u praksi primeni, da prilagodi društveni život nastalim objektivnim i subjektivnim promenama. Ovde je od prvenstvene važnosti to što je omladina ne samo sklona da masovno prihvati nove poglede koji se tu i tamo pojavljuju više ili manje usamljeno u starijim pokolenjima, nego što je i sposobna da razvije nerazvijene začetke tih pogleda i da i sama stvara potpuno nove poglede, i da ih primenjuje u praksi. Tome treba dodati i daleko veću (u poređenju sa starijim) ljudsku energiju kojom omladina raspolaže, što je uslovljeno biološki.

I kriza omladine se pojavljuje upravo ovde. Svaka novina predstavlja izvesnu krizu, tj. lomljenje starog zajedno s njegovom osudom. Stupanj žestine krize zavisi od stupnja korenitosti promena, odnosno novina, i od njihovog odnosa prema starom. Ukoliko je novina, odnosno promena koju omladina donosi veća i korenitija i ukoliko je suprotnija dotadašnjem stanju, utoliko je staro više razoreno i kriza omladine veća.

Ipak, ovde treba obratiti pažnju na osnovni pravac promena, na njihov osnovni smisao. Promene mogu biti i vrlo velike, ali ako se kreću u istom pravcu, u istom »duhu« koji vlada u starom društvu, kriza će biti manja nego ako su promene i male, ali idu u suprotan pravac od dotadašnjeg društva. Društvenim rečima, društvo manje oseća krizu omladine, ili čak smatra da ona i ne postoji, ukoliko omladina usvaja osnovne postavke društvene vrednosti i samo ih dalje produbljuje i razvija. Kriza se sastoji upravo u odbacivanju starih vrednosti i njihovoj zameni sasvim suprotnim vrednostima. Ukoliko je ovo odbacivanje žešće, utoliko je kriza veća.

(...) Pa ipak, iako izgleda da je kriza omladine podjednako velika i u razvijenim i u ne-

razvijenim današnjim društvima, s obzirom na njihovu veoma brzu promenu, opet se može reći — sa svom opreznosti — da je ona veća u razvijenim nego u nerazvijenim društvima. I to zato što se možda može reći da u nerazvijenijim društvima postoji normalna kriza omladine, onakva kakva je uvek postojala, — staro se zamenjuje novim a to novo vrši iste funkcije kao i staro, tj. i to novo je ljudsko društvo. U razvijenim društvima, pak, pojavljuje se jedna vrsta nihilističke krize — staro se ruši, ali se ničim novim ne zamenjuje, ne stvara se nikakvo novo društvo koje bi vršilo normalne funkcije koje mu pripadaju. Nastaje stanje anarhije ili anomije, stanje u kome nema nikakvih novih vrednosti. Omladina ne samo da odbacuje stare vrednosti nego ih i ne zamenjuje nikakvim novim vrednostima. Ona ne samo da je protiv starog društva nego je i protiv društva uopšte.(...)

Rečeno je već da se bitnom crtom sadašnje krize omladine, prvenstveno u nerazvijenim zemljama, smatra njeno odbacivanje ne samo starih vrednosti, nego i svih vrednosti uopšte, ma kakve one bile; njena težnja ka jednom društvu i životu bez bilo kakvih vrednosti. Ovakav stav se može nazvati nihilistički. On svodi čoveka na životinju, na zadovoljavanje životinjskih nagona i potreba. Čovek ne misli ni o čemu, ne trudi se ni za šta. On zauzima potpuno pasivan stav u životu jer na kraju krajeva ni sam život ne predstavlja vrednost. Ukoliko se i ostaje u životu, tj. ne vrši se samoubistvo, to je opet samo zato što nema vrednosti, što se zauzima pasivan stav, što je sve potpuno svedeno — živeti kao i umreti, odnosno izvršiti samoubistvo, jer to samoubistvo takođe zahteva izvestan napor, tj. pretpostavlja usvajanje izvesne vrednosti.

Ovakav stav omladine ogleda se u praksi u odgovarajućem načinu života. Ne prihvata se nikakva društvena uloga ni u radu, ni u porodici, ni u široj ili užoj društvenoj zajednici. U krajnjim slučajevima potpuno se izdvaja iz »normalnog društva« i ide u posebna »društva«, — pod mostove, u podrum i sl. Odevanje, ishrana i sve ljudske delatnosti uopšte dobijaju sasvim drukčiji izgled od dosadašnjeg i taj oblik teži što većoj »prirodnosti« tj. manjoj kontroli kulture i prepuštanju svim maštarijama i proizvoljnosti. Polni odnosi imaju istaknuto mesto u ovakvoj atmosferi. Oni su potpuno slobodni i određeni jedino prirodnim potrebama. Teži se da ne budu ni na koji način regulisani i najčešće se svode na najgrublje oblike promiskuiteta.

Osobito važna crta ovakve omladine jeste njena apolitičnost. Svako havljenje politikom prezirivo se odbacuje. Otadžbina, društvo, nacija, ideologija — podvrgnuti su najstrožem ismevanju. To je pravi »kraj ideologije«. I to je sasvim razumljivo, jer politika i nije ništa drugo, s ovog gledišta, do najslabijih i naj-

LJULJANA RAKIC:

CRTEZ

PODRUŠTVLJENJE, USVAJANJE KULTURE, VASPITANJE

razvijeniji društveno organizovan napor za ostvarenje vrednosti, a bitna je crta ovog nihilizma, rekosmo, odbacivanje svake vrednosti.

Druga važna crta, koja je u stvari, samo jedna strana prethodne, jeste u razularenom egoizmu. Nikakva zajednica i nikakav »drug« se ne priznaje niti mu se daje ikakva vrednost. »Drugi je pakao«, u pravom smislu tog izraza. Počev od polnog odnosa pa do svakog drugog društvenog odnosa, uključujući tu i odnos roditelja i dece, drugi ne vredi ništa, on urpavo ne postoji kao čovek. Postoji samo ogromno preuveličano i apsolutno usamljeno Ja.

Sledeći vid iste pojave jeste nepostojanje bilo kakvog smisla za odgovornost, osobito gubljenje svake moralne odgovornosti i moralne svesti. Ja, koje je progutalo svest, koje je usamljeno, za koje ne postoje drugi kao ljudi, to Ja ne može ni osećati bilo kakvu odgovornost u odnosu na druge. Ali, samim tim, ono ne oseća odgovornost ni u odnosu na sebe, jer odgovornost se oseća samo u odnosu, a odnos prema sebi ne može postojati ako ne postoji odnos prema drugom.

U vezi s ovim stoji i sledeća karakteristična crta ovakve omladine — delikvencija, odnosno protivdruštveno ponašanje u širem smislu reči, ponašanje kojim se ne samo odbacuju nego i neposredno uništavaju i razaraju društvene vrednosti — ubijaju se ljudi ili razaraju materijalna dobra. I u tom protivdruštvenom ponašanju, a osobito u delikvenciji, sve više dolazi do izraza jedna osobena crta — takvo ponašanje nema nikakav motiv. To je Lafkadijevo »subistvo bez motiva«, bezrazložan čin, iz Zidovih »Podruma Vatikan«. To znači da takvo ponašanje nije uzrokovano nikakvim konkretnim motivom u odnosu na dotično lice ili na situaciju. Ukoliko ima motiva, a mora ga imati, on je opšti: odbacivanje svake vrednosti, odnosno demonstriranje takvog odbacivnaja na najočigledniji način.

Pored odbacivanja vrednosti, za ovu omladinu je karakteristično i nešto drugo, što je slično odbacivanju vrednosti, iako nije isto. To je odbacivanje autoriteta, a pod tim se misli na odbacivanje ličnosti koje imaju autoritet. Tačnije, to je, u suštini, odbacivanje ličnog autoriteta onih koji su predstavnici društvenih vrednosti. Logično je da se odbacivanjem vrednosti odbace i oni koji ih predstavljaju, nose, da se odbace lični autoriteti. Omladina, tj. jedan njen deo, ne priznaje nikakve autoritete koji bi joj mogli ukazati na vrednosti, odnosno čije bi ukazivanje na vrednost ona poštovala. Za nju ne postoje nikakvi autoriteti — ni roditelji, ni učitelji, ni naučnici, ni umetnici, ni sveštenici, ni političari, ni sveci; čak nema ni autoriteta negativnih vrednosti — ni veliki kriminalci, ni veliki buntovnici, ni veliki raskolnici nisu autoriteti, na stari poznati način. Ukoliko jesu, to su neki »izvrnuti« autoriteti, čije se poštovanje ispoljava nepoštovanjem, podsmevanjem, preziranjem.

NASTAVAK NA 2. STRANI

Osnovni problemi omladine: podruštvljenje, usvajanje kulture, vaspitanje

(NASTAVAK SA I. STRANE)

Naravno slika nije ovako crna kako na prvi pogled, prema ovom opisu, izgleda. Samo mali deo omladine, čak i u najrazvijenijim zemljama, zaista je ovakav kako je ovde opisan. Nasuprot tom delu omladine, jedan drugi deo, verovatno takođe, mali, bar u razvijenim zemljama, nije u krizi ili je u sasvim neznatnoj krizi jer ili prihvata ustaljene društvene vrednosti u potpunosti ili ih odbacuje, ali razvijajući nove u istom pravcu i duhu što u stvari znači da ih u suštini prihvata. Treći deo omladine, i svakako daleko najveći, nalazi se u sredini, više ili manje se približujući jednoj ili drugoj od dve krajnosti. Kriza ovog dela je da leko jača no onog dela koji uglavnom prihvata postojeće vrednosti, ali je opet daleko manja od one koja vlada onim radikalno negatorskim delom omladine.

Međutim, kao i uvek kada je reč o pojavama koje nisu statične nego se kreću, suština nije u sadašnjem stanju, nego u tendencijama kretanja. A te tendencije su jasne, iako nedostaju tačnosti i obimnijim podacima, izgleda nesumnjivo, naročito u razvijenim zemljama, a donekle i u nerazvijenim, da postoji tendencija brzog uvećavanja onog dela omladine koji se može označiti kao negatorski, za koji se smatra da je u velikoj krizi. Često su podaci u tom pravcu i alarmantni (povećanje kriminaliteta, narkomanije, polnih zopacaćenja, samoubistava itd.). Zato je opravdano pitanje dokle će tako ići i može li se taj razvoj zaustaviti. Da bi se na to odgovorilo, mora se, naravno, pokušati da se otkriju uzroci ovakvog stanja.

XIII

U vezi s ovim postavlja se i problem vaspitanja omladine. Mnogi smatraju da je sistem vaspitanja rđav i da bi njegovim poboljšanjem moglo da se suzbija asocijalna kultura omladine i da se ova kultivira socijalnom kulturom. Čini nam se sasvim očiglednim da su ova dva gledišta samo gole zablude, iako dobroamerne. Niti je moguće vaspitanje učiniti drukčijim od suštine kulture koja se pomoću njega prenosi na omladinu, niti je moguće njime usaditi u omladinu neku drugu kulturu od one koja odgovara datom društvu. Drugim rečima, vaspitanje se daleko najvažnijim svojim delom vrši upravo u procesu rada i u drugim društvenim procesima u kojima omladina igra određene uloge, a ne u formalno vaspitnom (po pravilu školskom) procesu, a kultura i vrednosti koje se vaspitavanjem ukazuju nužno su onakve kakve odgovaraju datim društvenim procesima.

No, ovde je termin »vaspitanje« švaćen u drugom značenju od onog koje smo mi dali u početku, i koje nas prvenstveno zanima. Ovde je, naime, vaspitanje shvaćeno više kao obrazovanje sticanjem znanja a ne kao izgrađivanje socijalnog karaktera u ličnosti, kako smo ga mi odredili u početku. S toga ćemo razmatrati problem vaspitanja u ovom smislu.

Kao sastavni deo i istovremeno aktivni činilac kulture vaspitanje treba da datu kulturu tako usadi u omladinca da se u njemu razvije sklonost da bez naročitog napora volje, spontano, a uvek pouzdano, postupa onako kako od njega zahteva odnosna kultura. U tom smislu vaspitanje je uvek funkcionalno u odnosu na kulturu tj. na osnovne radnje i druge procese u društvu u odnosu na koje je, opet, funkcionalna sama kultura.

Ne može se poreći da se ovakvo vaspitanje i ostvaruje u savremenom društvu, da se omladina vaspitava u tom duhu, i da ono uspeva da stvori takve ličnosti i karaktere koji relativno tačno odgovaraju njegovoj asocijalnoj kulturi. I to ne samo zato što je samostalni vaspitni proces (prvenstveno u školama) tipiziran, standardiziran, vršen od ljudi koji ga, kao i svaki radni proces, ne uzimaju kao svoj lični, nego kao otuđen, nego i zato, i prvenstveno zato, što neposredni društveni, radni i drugi procesi u kojima omladina učestvuje, ili ih posmatra, istovremeno i vaspitavaju tu istu omladinu u datom, asocijalnom pravcu stvarajući takve ličnosti i karaktere asocijalne koji će doprinosti lakšem toku osnovnog radnog procesa koji ima asocijalni karakter, kao i celog društva isto takvog karaktera.

XV

Zaključak iz svega ovoga u pogledu uspeha u rešavanju pomenutih omladinskih problema s težnjom da se omladina podruštvi na društveno i ljudski pozitivan način, da izgradi sopstvenu socijalnu kulturu i usvoji nove, ali ljudskije vrednosti od starih i da se vaspita u razvijene, bogate ličnosti i čvrste karaktere koji će nositi takvu kulturu. — taj zaključak izgleda dosta pesimističan. Zbog toga, ako savremeno industrijalizirano, urbanizirano, mehanizirano i robotizirano društvo nužno sobom nosi postvarenje čoveka i asocijalnu kulturu, a uporedo s tim i vrednosti nihilizam i odgovarajuću ličnost i karakter u čoveka, i ako je delovanje takvog društva u tome pravcu osobito podložna omladina, šta se tu još može učiniti da se problem omladine reši?

Svakako da ne može mnogo, a osobito ne odmah. Treba strpljivim radom prevazići takvo društvo, a to će trajati dugo. Ipak, može se dosta učiniti. Prvo i osnovno što se neizbežno može i mora učiniti jeste da se pride organizovanom i sistematskom uključenoj omladine u odgovarajući radni proces, i to od najranijeg detinjstva. U tom pravcu treba preduzeti sve mere, budeći odgovarajuću inicijativu i pomoćnu na svaki način sve napore i mogućnosti u tom pravcu, počev pre svega od porodičnih pa preko naseljskih, raznih užih društvenih organizacija itd., sve do opštedruštvenih napora koji će morati da nadoknade ono što drugi, uži napori ne mogu postići. Razumljivo je da škola i omladinska organizacija moraju u ovoj mehaniziranoj i robotiziranoj društvu, a One moraju biti pretvorene, što hitnije i što potpunije, u prave ljudske zajednice. Samim tim otpada svaki strah od glajhšaltovanja i »pranja mozga« putem strogo organizovanom. Omladina mora u okviru svih ovih oblika organizovanja ili zajednica da bude što slobodnija da bi što potpunije bila čovek i izgradila sopstvenu socijalnu strukturu i odgovornost i vaspitala samu sebe. Ima bezbroj radova koji se mogu organizovati kao pravi društveni omladinski rad, i s veoma malo sredstava. To važi pre svega, naravno, za školski rad, koji mora postati pravi društveni stvaralački omladinski rad. To isto tako važi i za zabavu. Treba što pre izvući omladinu iz pasivne, mehanizirane masovne zabave kakva je sad i uvesti je u stvaralačku aktivnu zabavu.

Na ovaj način se u omladini može stvoriti bar toliko socijalne kulture i pozitivnih ljudskih i društvenih vrednosti da ona mogne shvatiti nužnost, ali i mogućnost uspeha borbe protiv postvarenja savremenog čoveka i asocijalne kulture i nihilizma, kao, naravno, i vrednosti takve borbe za sebe. Jedino se tako omladina može mobilisati da svim snagama krene u borbu za stvaranje novog društva. A to novo društvo je ne samo moguće nego njega nužno donosi isti onaj razvoj proizvodnje koji je doveo i do sadanjeg postvarenog društva. Razvoj nauke i tehnike donosi oslobođenje od pokretne trake i neljudskog postvarenog rada, kao i od džinovskih radnih zajednica. On otvara nove mogućnosti za stvaralački rad koji će se osećati kao potreba u stvarnim, relativno malim ljudskim zajednicama. On će učiniti mogućim ponovno okupljanje porodice i drugih prispisnih ljudskih zajednica, u kojima će čovek opet biti svoj i puna ličnost, koja ima samostalnu i nepovojljivu vrednost. On će doneti savlađivanje grubosti robno-novčanog privredne i tržišta i mogućnost razvijanja svih ljudskih sposobnosti i potreba. Ljudi će ponovo imati potrebu za ljudima kao ljudima u jednoj ljudskoj sredini, razvijenoj po ljudskoj meri, ponovo uklopljenoj u prirodu razaranjem čudovišnih megalopolisa.

Sve se ovo može mnogo brže postići ako se mobilise omladina. I zato treba rešavati njene probleme i izbaviti je iz krize u koju je zapala.

(INTEGRALAN TEKST PROFESORA LUKICA OBJAVLJEN JE U CASOPISU SOCIOLOGIJA BR. 1) 1968. DELOVE KOJI SU OVDE OBJAVLJENI IZABRALA JE REDAKCIJA)

prof. RADOMIR LUKIĆ

Brige crnogorske omladine

Crna Gora je u cjelini nerazvijeno područje sa veoma prisutnom negativnom tradicijom i starim shvatanjima.

Industrija je počela da se razvija tek posle rata, a uslovi za bavljenje poljoprivredom i život na selu veoma su skromni. Zbog svega toga je u čitavom posleratnom periodu, pa i danas vrlo izražena težnja mladih za školovanjem. Zato nije ni malo slučajno što je školska omladina kod nas najbrojnija i što ona predstavlja gotovo polovinu ukupnog broja mladih u Crnoj Gori.

Tako brz porast broja mladih koji se školuju zahtevao je i brzo proširenje školske mreže i izgradnju novih školskih ustanova. Po tome smo iznad jugoslovenskog proseka, ali baš tu se suočavamo sa ozbiljnim problemima jer ne možemo da obezbeđujemo proizvodnju školovanja na drugom stepnju svima onima koji za vrše osnovnu školu.

SELA BEZ MLADIH LJUDI

Nagli razvoj industrije poslije rata i proširenje školske mreže uslovlili su izrazito jaku migraciju omladine sa sela u grad. Poljoprivredna imanja su masovno napušтана, čak i ona koja bi mogla da pruže pristojne uslove za život. Mi ne možemo obezbediti uslove za školovanje ili zaposliti u industriji sve one koji to žele jer nam realne mogućnosti ne dozvoljavaju. Međutim, upravo tu nailazimo na nerazumljivanje i neshvatanje. U ovoj republici čitava sela su ostala bez omladine. Na prste se mogu izbrojati ne samo omladinci, već i oni ispod 35 godina starosti, koji se bave zemljoradnjom. Upravo taj sukob između želja mlade generacije i Crnoj Gori i materijalnih mogućnosti Republike predstavlja jedno od značajnih pitanja koja treba da rešava Savez omladine.

Tu se prije svega radi o prevaziženju određenih shvatanja koja su se formirala u protekle dvije decenije. Put za rešavanje ovog problema ne vidimo u vraćanju omladine iz grada u selo, ali je sigurno da će poboljšani položaj poljoprivrede uticati na smanjenje pritiska i migracije omladine iz sela u grad.

Međutim, i pored naših insistiranja, sporo se prilazi usaglašavanju programa u osnovnim školama i potreba i karakteristika privredne djelatnosti u tom području. Područje Crne Gore pogodno za poljoprivredu geografski je malo, ali se ističu tri specifične oblasti: planinska,

srednja i primorska. Svaka od tih oblasti ima svoje osobenosti i od toga zavisi i način angažovanja omladine. Zatim, još uvijek su nam vrlo skromni rezultati u jačanju društvenog sektora u poljoprivredi, razvijanju kooperacionih odnosa i jačanju zemljoradničkih zadruga.

NESTAJU PREDRASUDE O NEKIM ZANIMANJIMA

Značajnu perspektivu za veliki dio mladih ne samo iz Crne Gore, već i iz drugih područja, mi vidimo u razvijanju turizma i svih djelatnosti koje turizam prate. Uslužne djelatnosti u Crnoj Gori su izrazito nerazvijene. Dugo vremena se na te poslove gledalo sa podcjenjivanjem. Bio je jako razvijen činovnički mentalitet, želja roditelja da im dijete završi školu i radi u kancelariji.

Novi procesi vrlo brzo mijenjaju ta shvatanja i lome otvore. Trgovinske, ugostiteljske i druge stručne škole koje spremaju kadar za uslužne djelatnosti i koje su nam do prije dvije godine bile takoreći prazne, već danas ne mogu da prime sve one koji bi željeli da ih pohađaju.

Problem ženske omladine na selu, naročito u zaostalim područjima, moći će donekle da se riješi intenzivnijim razvojem domaće radinosti kao značajne djelatnosti u razvoju turizma. Redovnije organizovanje zdravstvenih, domaćičkih i raznih drugih tečajeva biće najefikasniji put za brzu emancipaciju i prosvjecivanje ovog dijela omladine na selu.

Razumljivo je da će se svi ovi procesi brže odvijati ukoliko naša mlada industrija nađe svo je mjesto u jugoslovenskoj pa i široj podeli rada. Da bi se to uspešno ostvarilo, potrebno je riješiti problem saobraćaja i povezivanja crnogorskog područja sa ostalim krajevima naše zemlje. Moram reći da je u redovima omladine, i samo omladine, veoma prisutno uvjerenja da brz razvoj Crne Gore i njeno »izvlačenje iz zaostalosti ne može biti uspešno rešeno bez izgradnje pruge Beograd — Bar. Istovremeno, znatan broj omladine polaže velike nade u izgradnju aluminijumske industrije u Crnoj Gori i vidi svoju perspektivu u nizu djelatnosti koje bi ova industrija povukla za sobom.

NEZNATAN UTICAJ STUDENATA

O problemima školske omladine govori se u kongresnim materijalima i zato ih ne bih posebn no isticao. Htio bih samo da kažem da smo se posljednjih godina suočili i sa pitanjem škola III stupnja. Naime, još od ranije u Crnoj Gori su postojale dvije više škole, a prije nekoliko godina otvoreni su u Titogradu Ekonomski i Elektro-tehnički fakulteti. Formirana je studentska organizacija. Međutim, moram da kažem da su u životu Titograda studenti nedovoljno prisutni, da se njihova organizacija nedovoljno osjeća. Djelimično tome je razlog i nepostojanje tradicije i razvijenih oblika aktivnosti koji postoje u univerzitetским centrima, ali razlog treba tražiti i u neorganizovanosti i odsustvu potrebne volje i smisla za kolektivni rad. Normalno je da kritiku koju njima upućujem treba shvatiti i kao kritiku nas iz Saveza omladine. Morao bih da istaknem kao pozitivne pokušaje koje čini mlado kulturno-umjetničko društvo »Mirko Srzentić« koje sačinjavaju studenti ova dva fakulteta.

BRANKO KOSTIĆ, PRESEDNIK CK SAVEZA OMLADINE CRNE GORE

Problem „prekobrejne“ generacije u savremenom Jugoslovenskom društvu

Kao što je poznato, u našem današnjem društvu živi nekoliko generacija:

- a) stara generacija koja je gradila predratno društvo,
- b) generacija koja je udarila temelje novom društvu,
- c) srednja generacija, koju su neki književnici, po mom mišljenju opravdano, nazvali »izgubljenom«. To je generacija koja je bila previše mlada da bi uzela aktivnog učesća u ratu i revoluciji, ali previše stara da bi se uključila u posleratni, osobeni mirdodopski omladinski način življenja,
- d) brojne posle rata rođene generacije.

Izrazom »prekobrejna« generacija želimo da označimo problem mlade generacije u našem društvu danas. Međutim, problem »prekobrejnosti« je mnogo složeniji i ne odnosi se samo na mladu generaciju. Postoji i problem »prekobrejne« ili »suvišne« stare generacije koji se po, našem mišljenju odnosi na: a) grupu prerano ostarelih i iznemoglih, u predratnim, ratnim i posleratnim teškim uslovima života i rada obogaljenih radnika koji ne ispunjavaju zakonom propisane uslove za povlačenje iz aktivnog života, b) grupu bivših boraca, među kojima ima i relativno mladih ljudi, koji su, mada materijalno dobro obezbeđeni, svoje prinudno povlačenje iz aktivnog života doživeli kao tešku ličnu tragediju.

Problem »prekobrejna« mlade generacije, pored demografskog aspekta tj. činjenice da u aktivan društveni život stupaju brojnije, neposredno posle rata rođene generacije, i ekonomskog tj. činjenice još uvek vidno izraženog materijalnog siromaštva, ima i svoj širi društveni i rekao bih fiziološko-istorijski aspekt. To je problem revolucije u kome je jedna generacija uzela na sebe istorijski misiju da revoluciju dovede do kraja. U takvoj društveno-kulturnoj klimi deo mlade generacije »usled nedostatka revolucionarne prakse i iskustva« javlja se u izvesnom smislu kao »suvišan«. Od davnina poznati sukob generacija u nas je modifikovan određenim istorijskim okolnostima našeg razvoja, a mogućnost njegovog društveno-pozitivnog razrešavanja je prigušena specifičnim tipom društvene organizacije u kome je pojedinac, tj. radni čovek pozvan da i najkrupnija društvena pitanja rešava na »svome radnom mestu« u okviru samoupravljanja.

Manifestna slika ovog stanja je vrlo kompleksna. Jedna od najuočljivijih manifestacija jeste politička apatija i rezigniranost jednog dela mladih i izražen karijerizam jednog dela aktivista s jedne strane, i »krvavi dinarski realizam mladih«, s druge strane. Problem se manifestuje i kroz nejednake startne pozicije mladih koje su uslovljene društvenim položajem njihovih roditelja, kroz ograničene mogućnosti zauzimanja društveno-odgovornih položaja stvaralačku primenu i korišćenje stručnih znanja stečenih u procesu društveno-pofesionalnog oblikovanja, ograničene mogućnosti sićanja osnovnog i profesionalnog obrazovanja i nemogućnost zaposlenja.

Međugeneracijski konflikt u našem društvu komplikovan je i latentnim konfliktom između razvijenog industrijskog severa i zaostali- jeg agrarnog juga, kao i kulturnim konfliktom koji se naročito manifestuje u pojavama nacionalnih i religioznih isključivosti. Društveno-kulturna situacija u kojoj se nalazimo, u nekim svojim aspektima, predstavlja vidno izraženu krizu revolucionarne svesti. Vidljiva je idejna konfuzija pod kojom podrazumevam mnoštvo protivrečnih stremljenja i uticaja i prilično odsustvo dugoročnih ideala i ciljeva. Umesto aktivističkog, revolucionarnog radikalizma društveni život u značajnoj meri nosi karakteristike polukonzervativnog reformizma, pojedinačnog i grupnog egoizma, pasivizacije i privatizacije.

MIROSLAV RADOVANOVIC (IZ TEKSTA OBJAVLJENOG U CASOPISU »SOCIOLOGIJA« BR. 1/1968)

Ratko Mitrović

GRAĐEVINSKO PREDUZEĆE — BEOGRAD
Koste Glavinica 8. Tel. 50-082. Telegrami: RAMIT, Beograd

ŽELI USPEH U RADU UČESNICIMA VIII KONGRESA

Stud. — 0—230

KAKO ČETIRI MILIONA OMLADINACA DOČEKUJE
VIII KONGRES SOJ

MLADI BRŽI OD ZAKLJUČAKA

— ORGANIZACIJE I POKRETI KOJI SU NAJVIŠE »POGODILI« NJIHOVA INTERESOVANJA, NA JURIS OSVOJILE OMLADINCE

Period od četiri godine koji je protekao od poslednjeg Kongresa omladine 1965. godine upravo je afirmisao one aktivnosti koje su najviše odgovarale interesovanjima mladih ljudi.

Pokazalo se naime, da mladi sve manje žele da se za omladinsku organizaciju vezuju samo formalno i da hoće da se afirmišu kao aktivni učesnici i nosioci savremenijih i dinamičnijih oblika aktivnosti.

Uporedo sa tim opalo je interesovanje mladih za klasični, forumski rad u SO. Sve manje omladinaca pokazuje spremnost da sedi na često dugim omladinskim sastancima. To je bio povod za učešće u razgovore o krizi Saveza omladine i potreba njegove reorganizacije. Tako se javila i dilema da li nam treba Savez omladine kao organizacija mladih ili organizacija za mlade. U to isto vreme, one specijalizovane organizacije za koje se omladine spontano opredeljivala, doživljavale su svoj puni razvoj i time pokazale da Savez omladine mora da se menja prema novim i raznovrsnijim interesovanjima mladih ljudi. Karakteristično je da jedno vreme rad u takvim organizacijama nije uopšte vrednovan kao omladinska aktivnost u SO.

Međutim, poslednje dve godine odnos između Saveza omladine i ovih organizacija i pokreta sve više se i demokratizuje i postaje ravnopravniji. Ne treba pri tom zaboraviti da ovakve društvene delatnosti omladine ne mogu u potpunosti da zamene omladinski politički pokret, ali su u Savezu omladine usvojena shvatanja da se takvim aktivnostima ne može odrediti političnost, pogotovu kada se one istovremeno i vaspitne. Savezu omladine zato ostaje obaveza da politički usmerava rad takvih organizacija i pokreta i da omladinu kroz takve aktivnosti upućuje na razmišljanje o najbitnijim pitanjima političkog i društvenog života.

A takvih aktivnosti koje su se afirmisale u proteklom periodu nije malo. Sta više, rezultati koji su u potpunosti odgovarajućima potvrđuju ispravnu mišljenja o stvaralačkoj moći mladih.

OMLADINCI BEZ POSLA NE SEDE SKRŠTENIH RUKU

Omladinci sa beogradske opštine Zvezdara pokušali su da demantuju mišljenja po kojima nezaposleni ne mogu da utiču na promenu sopstvenog položaja i da neko drugi treba da se obori za njihov zaposljavanje.

Ideja je potekla od Opštinskog komiteta i Doma omladine na Zvezdari. Osnovano je Omladinsko »leteće« preduzeće koje će u početku zapošljavati oko 200 mladih radnika, tehničara i inženjera koji su do sada čekali posao na birou rada. Kroz mesec dana i skoro istim principima, počće da radi još jedno takvo preduzeće u Novom Beogradu a već sada postaje interesovanja i u još nekim gradovima u Srbiji.

— Na Zvezdari, na primer, gradovima nedostaju razni servisi za najrazličitije poslovne i istovremeno stotine omladinaca koji bi baš to mogli da rade nemaju posla. — rekao nam je Slobodan Sarenak, upravnik omladine na Zvezdari. — Želimo zato da ovo iskoristimo i pomognemo građanima a i nezaposlenim omladincima.

STVARALACKA IGRA MILIONA MLADIH

Gorani u toku jedne godine pošume više ogoljenih površina nego sve profesionalne šu-

marske organizacije u zemlji! A sve to, potpuno besplatno, uradi oko milion članova ove organizacije čiji je zajednički cilj da sade i neguju šume, brenine i hranene ptice i divljač preko njima u gradovima, zelenim i cvetnim površinama u gradovima, zelenim i cvetnim površinama u gradovima, zelenim i cvetnim površinama u gradovima...

Ovaj pokret posebno se ističe smislom za razvijanje kolektivnog života i drugarstva i negovanjem mnogih kulturno-zabavnih i rekreativnih aktivnosti koje su osnovnu delatnost pokreta učinile interesantnijom, atraktivnijom i privlačnijom za omladince.

»NAUČNICI« U SKOLSKIM KLUPAMA

U pokretu Narodne tehnike, koji inače ima dugu tradiciju, odmah posle VII Kongresa SOJ javile su se inicijative za promenu program delatnosti i reorganizacije rada, i prilagođavanja stvaralačkim potrebama omladine. To je ubrzo dalo rezultate — broj članova se udvostručio: sada u ovoj organizaciji ima preko 850 hiljada mladića i devojaka.

Osnovni cilj pokreta je da mobilize mlade za naučno i tehničko stvaralaštvo. Zapažena je akcija »Nauka mladima« koja se odvija kroz veliki broj uspešnih smotri i takmičenja i godišnje obuhvati oko 100 hiljada mladih Jugoslavena.

VOZOM U OPERU

Trideset pet zajednica u pokretu Muzičke omladine okuplja oko 640 hiljada omladinaca. To je, za sada, jedna od najviše afirmisanih organizacija koja je mladima približila ozbiljnu muziku.

Ovo međutim nije jedina aktivnost na kulturnom planu kroz koju mladi mogu da ispolje svoje umetničke sklonosti a koja istovremeno kod njih samih afirmiše prave kulturne vrednosti. Tako su u poslednje vreme popularne dramske grupe tipa kamernih scena i kabareja, zatim i seminari, festivali i razgovori koje organizuje na primer, Filmska omladina Hrvatske.

Ozivali su, isto tako, i mnogobrojni književni klubovi i udružene akcije literarnih sekcija koje popularišu knjigu i književno stvaralaštvo muzičke omladine uopšte. Danas širom Jugoslavije ima oko 2 hiljade kulturno-umetničkih društava sa više desetina hiljada mladih članova.

OMLADINCI »SEVERA« NUDE PRIJATELJSTVO

Omladinci »Severa« nemaju mnogo vremena za sastanke. U poslednje vreme okupirani su jednim drugom idejom.

— Želimo da sarađujemo sa omladincima iz ostalih istorijskih preduzeća, — rekao nam je predsednik omladinske organizacije Milorad Vlačić. Odložili bi kod njih a i oni kod nas, raspravljali o stručnim problemima, organizovali zajedničke kulturne i sportske aktivnosti.

Do sada je već ostvareno nekoliko takvih susreta. Omladinci iz Subotice bili su gosti u »Jastrepcu« iz Niša i prištinskom gigantu »Kosovo«. Pričali su nam oduševljeno da su se izvanredno zblížili sa svojim kolegama i da izubudu predviđaju da prošire takvu saradnju, razmenjuju stručnjake, koriste iskustva u poslu.

Slične susrete prijateljstva organizuju i dinci subotičkog »Bratstva«.

B. OTASEVIĆ
D. NEDELJKOVIĆ

MOSTOVI

Posle godinu dana rada sa sigurnošću možemo reći da je međunarodni klub mladih pesnika »Mostovi« opravdao svoje postojanje. Ovaj klub je osnovan prošle godine u avgustu za vreme Struških večeri poezije. Osnovao ga društvo mladih pisaca, učesnika proslavljanih struških večeri, mada sama inicijativa za ovakav klub datira od prvog majskog dočeka sunca na Zvezdari. Tada se stalo na stanovište da se mladi veoma retko mogu susresti, upoznavati, razmeniti mišljenja i stavove.

Ova inicijativa je ostala kao predlog sve do 4. avgusta 1967. godine, kada je održana osnivačka skupština »Mostova« — na kojoj je konstituisan urednički odbor i usvojen program rada i urednički klub. Odmah po osnivanju stupilo se u kontakt sa Udruženjem književnika Makedonije i Savetom stručnih večeri. Ostvarena saradnja omogućila je da se još na prošlogodišnjim stručnim večerima pojavio desetak najmlađih pesnika iz svih krajeva Jugoslavije. Pod nazivom »Najmlađa jugoslovska poezija« pod uredništvom Vangelov, Risto, Jačev, Vasil Pujoski, Miloš Maksimović, Srđan Volarević i Elvira i Radimir Rajković i dr. upeli su da utvore sliku naše savremene poezije. Uspeh koji su postigli ovi mladi pesnici podstakao je sve prisutne da daju pohvale mladoj generaciji pesnika i »Mostovima«, a Klub je to priznanje iskorišćeno za: sistematsko uključivanje što većeg broja mladih pisaca u vođenje kulturne politike; i preuzimanju uloge koordinatora između literalnih klubova iz svih krajeva Jugoslavije. Ovi zadaci koje smo naveli najavljuju nešto novo, što pobuđuje interese kod svih mladih pesnika, pisaca i ljubitelja poezije. Najveće interesovanje svakako

pobuđuje »Mlada Struga« — specijalni dan mladih u okviru sledećih susreta Struških večeri poezije. Toga dana učesničavače tridesetak najmlađih pesnika iz svih krajeva Jugoslavije, a biće pozvani i 12 inostranih pesnika iz Rumunije, Mađarske, Bugarske, Čehoslovačke, Poljske, Istočne Nemačke, SSSR-a, Italije, Austrije, Francuske, Engleske i Norveške.

Organizatori predviđaju i pokretanje časopisa za literaturu i društvena pitanja, koji će se truditi da podstakne stvaralaštvo mladih.

Nadu li se materijalna sredstva, pokrenuću se i edicija prve knjige, a dok se ta sredstva ne nadu »Mostovi« će stupiti u kontakt sa izdavačkim kućama, zalagati se da knjige zapaženih mladih pesnika nadu mesta u edicijama ovih izdavačkih kuća. Od onoga što je urađeno, vredno je još i napomenuti da se privredno, vredno je još i napomenuti da se privredno kraju prigovori sa izdavačkom kućom u Pragu da se u Čehoslovačkoj štampa antologija u kojoj bi bili zaslupljeni najmlađi posleratne jugoslovske generacije pesnika.

Urednički odbor »Mostova« intenzivno radi na programu za organizovanje uspešnog nastupa mladih pesnika na sledećim Struškim večerima. Tako će se, na primer, organizovati i tri simpozijuma sa različitim temama, više razgovora, razmena mišljenja o značajnim i aktuelnim internacionalnim pitanjima.

To znači ako donosimo zaključke o onome što je do sada urađeno, da će manifestacije Kluba prerasti u eminentne skupove mladih intelektualaca iz cele Jugoslavije; a sama Mlada Struga u evropski skup mladih pesnika.

Za uspeha kluba zaslužni su i oni koji su ga od početka pomogli. Na primer: Savez literalnih društva Makedonije, koji je moralno i materijalno pomagao rad Kluba, omladinskim listovima koji su u više mahova podržavali sve akcije »Mostova« i radio programima za mlade, na svim većim i malim stanicama.

Tu se može ubrojiti i radio programima za mlade omladine Jugoslavije da se ovaj forum prihvati pokroviteljstva nad tradicionalnom manifestacijom »Mlada Struga« — što utiče na sve zajedno, a najviše omladinske odbora »Mostova«, da veoma ozbiljno pristupe organizaciji ove manifestacije. Učesnici »Mlade Struge« biće izabrani od strane omladinskih redakcija koje će delegirati po jednog pesnika iz svoje sredine, verovatno onog koji se najviše ističe u toj sredini. Urednički odbor »Mostova« zadržao je sebi pravo da pozove pojedine istaknute mlade pesnike na ovu manifestaciju. Seđite kluba je u Strugi.

NIKOLA POPOVSKI

Omladina koja potiče iz radničkih i jednog dela seljačkih porodica nikom dovoljno i serijski afirmaciji; stoga je njena »vertikalna pokretljivost« prilično sužena.

Veliki broj mladih oseća da bi slobodnije funkcionisanje zakona robne privrede trebalo upravu da bude u praksi regulator otvaranja privrede i društvenih službi mladim, kvalifikovanim kadrovima. Međutim, u mnogim sredinama to se ne događa. Veliki broj radnih organizacija zatvara se pred mladim stručnjacima, istrajavajući u očuvanju i protekciji jedne prevaziđene kvalifikacione strukture, tehnologije, poslovne politike. Otuda, kada je reč o perspektivama primetno osećanje nesigurnosti i pesimizma kod jednog dela mladih.

Doduše, u javnosti nisu ostvarene ni one povoljne socijalne položaje omladine. Nalaze se i najpozitivnije ocene o mladima: da je ona zdrava, uhranjena, razvijena itd. A to je upravo ideološki refleksi nedovoljne brige (u mnogim sredinama) za potrebe mlade generacije. Pozitivne ocene mnogo manje obavezuju od kritičkih, i često su izraz stvarne nesposobnosti da se rešavaju postojeći problemi.

Takođe, još uvek ima jake korenne teza o spontanosti u razvoju i vaspitanju omladine. A logična posledica teze o spontanosti je i napuštanje svake odgovornosti društva za stvaranje uslova za razvoj i afirmaciju mladih, za njihovo socijalističko vaspitanje.

Ukoliko u našem socijalnom sistemu ne doigramo određene solidarističke elemente, produktivna se raskorak vrednosti stavova, onoga što mladi dobijaju u vidu teorijskog koncepta kroz obrazovanje i političku aktivnost, i onoga što zagledavaju u praksi. Taj raskorak bi naročito nastao u odnosu prema takvim kategorijama kao što su društvena solidarnost, jednakost i uzajamnost, drugarstvo itd.

Temeljni cilj socijalizma je ostvarenje solidarnosti ljudske zajednice. Stoga, ne bi bilo opravdano, na savremenom stupnju razvoja, uskratiti mogućnost delovanja solidarističkih društvenih tendencija, koje sigurno u sebi nose uvek i opasnost od vraćanja na primitivni komunizam, ali pravilno usmeravane, mogu bitno da doprinesu ostvarenju društvene integracije i kohezije.

U naš socijalni sistem potrebno je ugraditi jedan korekcijski mehanizam koji bi ublažio i otklonio negativne efekte robne privrede; takođe, ovaj korekcijski mehanizam dopunjavao bi princip raspodele prema radu sa elementima raspodele prema potrebama, u cilju ujednačavanja uslova za razvoj mladih na njihovom startu. Jer, u socijalističkom društvu razvoj i uključivost mladih ne treba da budu uslovljeni isključivo materijalnim mogućnostima porodice. U nizu socijalnih delatnosti neophodno je udržiavati sredstva — da bi se naširim slojevima mladih, prvenstveno iz porodica s lošim materijalnim prilikama, omogućili povoljniji uslovi za razvoj i socijalnu afirmaciju. A udržiavati sredstva nisu eo ipso proizvod tehnokratije, već ih je moguće konstituisati na birokratijskoj osnovi, kao instrumenat proizvođača. To se, pre svega, odnosi na potrebu za većim društvenom brigom i materijalnim ulaganjem u dečju zaštitu, uslove za obrazovanje, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, omladinski standard, uslove za odmor, masovnu fizičku kulturu itd.

I omladina, svojom akcijom, može značajno da doprine razvojem smeru angažovanja društva. To su, na primer, raznovrsne mogućnosti za zaposljavanje omladine (stvranje omladinskih preduzeća itd.), organizovanje akcija za opismenjivanje, formiranje fondova za kupovinu udžbenika siromašnijim učenicima itd. Ako već vaspitavamo mlade u duhu jednog normativnog socijalističkog morala, onda bi, nesumnjivo, i kroz praktičnu delatnost omladinske organizacije, trebalo voditi računa da se te norme čuvaju, neguju i razvijaju.

MILAN VOJVNOVIĆ

UKRATKO

Tezje u Ferijalnom savezu Jugoslavije da se ova organizacija osavremeni i zasnuje rad na sadržajnijim akcijama nisu dali odgovarajuće rezultate, najviše zbog materijalne, nedostataka stručnih kadrova i neregulisanih povlastica u obračaju.

Tako je u Ferijalnom savezu broj članova u 1967. godini opao na 79 hiljada, od 150 hiljada koliko je bilo pre tri godine. Slično »osipanje« članstva zabeleženo je i u Planinarskom savezu: 1964. bilo je oko 81 hiljada članova, a sada ih ima samo oko 60 hiljada.

Materijalni uslovi ne moraju uvek da budu jedini razlog za opadanje broja članstva. U organizacijama za fizičku kulturu bilo je mnogo slabosti u rukovodstvima, a i negativnih pojava, ekscesa i aferi.

Organizacije i pokreti za koje su mladi pokazali najveće interesovanje, vezivale su se uglavnom za

razvijene gradske centre i nisu u dovoljnoj meri buhvalili omladinu svih socijalnih kategorija. Podaci pokazuju da je u organizacijama Narodne tehnike, Muzičke omladine, Pokretu gorana i Organizacijama za fizičku kulturu najviše školske omladine.

Većina organizacija omladine se sa tzv. materijalnim teškoćama. Savez omladine se zalaže za direktno finansiranje neposrednih aktivnosti organizacija i pokreta, uz punu društvenu odgovornost i pravilno vrednovanje omladinskih aktivnosti.

Organizacija Crvenog krsta najbrojnija je među organizacijama koje okupljaju mlade. U akcijama za podizanje zdravstveno-higijenskih uslova i okupljanje dobrovoljnih davalaca krvi i skupljanja lekovitog bilja i šumskih plodova, učestvovalo je oko 2,5 miliona dece i omladine.

M i se navikavamo da živimo pre nego što steknemo naviku da mislimo, kaže Kami. Ali on ne uviđa da ovaj primat života čini od pitanja o smislu LUKSUZNI PROBLEM.

1) Paradoksalno, za vreme rata broj samo-ubistava je manji nego za vreme mira. U stvari paradoks je samo prividan. Sve dok je čovek usmeren vani, u borbi za elementarno samoodržanje, on najčešće »nema vremena« da se bavi pitanjem smisla. U vreme rata ljudi žive od mira — prošlog i budućeg. Oni su ubedeni da će svi glavni problemi biti rešeni prosto pobedom i uspostavljanjem mira. Čovek koji je bolestan, siromašan, ružan, ili netaleantovan ubeden je da bi bio srećan kada bi bio zdrav, bogat, lep, talantovan. Zdravi, bogati, lepi ili talantovani mogu mu verovati, ali to im ne pomaže da sami budu srećni. Sreća — pojam čiji je značaj u srazmeri sa njegovom neodređenošću — je neophodna komponenta smisljenog. Dokazi o vezi »patnje i mudrosti« mogu biti samo lepa uteha za patnju. U svakom slučaju onaj ko smatra da je neophodno biti mudar da bi život imao smisla, ili je sujetan, ili veruje da je moguće pelcovati se protiv patnje.

Ovih nekoliko primera nam istovremeno pomažu da shvatimo da je luksuzni vid pitanja o smislu diferentna specifična koja ga odvaja od njegovog simptomatskog vida. Nesrećan čovek može stvoriti vrlo visoke vrednosti, ali to još ne znači da njegov život ima smisla. U aksiologiji se inače problem smisla vrlo često na ovaj uprošten način povezuje sa vrednostima — teza koja u stvari služi kao alibi za licemerje. Ona hoće da nas ubedi da je život jednog radnika, koji stvara moć i bogatstvo buržoaskog društva (a sam je bedan) — smislen, kao i život jednog umetnika koji je umro od gladi. Pošto ih je egzistencijalno opljačkalo, društvo, odnosno rod, vraća (posthumno) smisao i vrednost njihovim životima u obliku nedeljne propovedi, ili mesta u muzeju.

Ova mala digresija upozorava nas i na to da je pitanje smisla PROBLEM INDIVIDUE (to je inače jedan od najvrednijih vida Sartrova i Kamijevo egzistencijalizma). Premeštanja i pozajmice su ovde isključeni. Moj poduhvat, moj život nije (za mene) smislen samim tim što doprinosi uvećanju društvenih vrednosti, ukoliko ja u njemu ne nalazim svoje ispunjenje. Apsurd može uroditi vrednosti, ali ga to ne opravdava (isti je slučaj i sa istorijskim, ili tzv. nužnim zlom).

Dakle, kao što smo već rekli, vrednost nečega ne stoji u vezi sa njegovom smislenošću, a smislenost-apsurdnost je isključivo karakteristika odnosa individue i njene egzistencije. (Ovaj stav ne mora se shvatiti kao antiteza Marksovom shvatanju (suštine) individue kao sveukupnosti društvenih odnosa. Adam Šaf (MARKSIZAM I LJUDSKI INDIVIDUUM) je ovo jasno pokazao.)

2) Time što počinjemo misliti bivamo potkopavani, kaže Kami. Nije na odmet upozoriti da je ovde reč o mišljenju kao KONTEMPLACIJI (pojam koji takođe treba spasavati), a ne o tehničkom mišljenju. Kontemplacija je ozloglašena (kao i pitanje smisla) ne samo zato što se shvata u njenom banalnom vidu, već zato što se smatra opasnom. Razlog »nemam vremena« često je samo izgovor — mnogi ova pitanja izbegavaju kao što izbegavaju usamljenost (Paskal je to znao). Biti upućen na sebe je nešto što mnogima izgleda opasno.

Za Kamija, (teorijski) apsurd je pretpostavka — sadržajno on je »sučeljavanje nerazboritosti sveta i žarke želje za jasnoćom«. (Dekart pred savremenim svetom). Ovo određenje se od Sartrova određenja besmisla (u delu »Mučnina«) razlikuje po tome što je za Sartra sam svet, ili bolje — postojanje — besmisleno, jer je iracionalno (besmislenost ovde nije data u relaciji), a mučnina je doživljaj tog besmisla. Kod Sartra cela priča završava se »lakim optimizmom« — glavni junak dolazi do zaključka: »Ali, naišao bi, svakako, jedan trenutak kada bi knjiga bila napisana, kada bi bila za mnom i mislim da bi malo njene svetlosti palo na moju prošlost«. Kod Kamija obrt je nešto spektakularniji, ali rezultat je isti — jedan misaoni salto mortale čija draž je uglavnom u tome što se on izvodi bez zaštitne mreže. Iz apsurdna on izvlači tri zaključka — svoj revolt, svoju slobodu i svoju strast. I onda — »tući sve rekorde... biti lice u lice sa svetom«. »Samo igrom svesti kaže Kami, pretvaram u životno pravilo ono (tj. apsurd — D.P.) što je bilo poziv na smrt — i odbacujem samoubistvo.«

Šta bi bio Kamijev (»u »Mit o Sizifu«) i Sartrov (u »Mučnini«) zaključak? Apsurd-besmisao — da, ali moguće su vrednosti. Puno značenje ovog stava biće nam jasnije ako upozorimo da je tradicionalni koncept smisla bio suprotan ovome. U svim metafizičkim sistemima (pa i u hrišćanstvu) svet je uređen celina gde je vrednost pojedinih delova data u funkciji vrhovne vrednosti — apsoluta. Po njima, nezamislivo je da nešto može imati vrednost ukoliko je celina čiji je ono deo besmislena — svaki delić crpi svoju vrednost iz odnosa u kome se nalazi spram vrhovne vrednosti.

Čak ni Sartr nije sasvim raščistio sa ovim konceptom — dovršena knjiga baca »malo svetlosti« na junakovu PROŠLOST. No, odlučni obrt je svakako učinjen. Smisao celine je odeljen od vrednosti delova. U već pomenutom delu Adama Šafa ceo problem smisla izgubio je od svoje savremenosti upravo zato što je Šaf nekritički zaključio da pitati o smislu života znači pitati o vrednostima života.

Ono što fascinira u Kamijevoj »igri svesti« kojom on apsurd pretvara u ŽIVOTNO pravilo jeste sukob tradicionalnog i modernog pogleda na svet, sukob koga on nije svestan i koji je kod njega dat tek u svom pojavnom vidu. Kamijeva pretpostavka — apsurd — u stvari je zaključak hrišćanske duše koja se odrekla hrišćanske vere. U nešto drugačijem vidu Kami to i sam napominje: »Apsurd, to je greh bez boga«. Do ove formulacije on dolazi preko Kirkegardovog: očaj je stanje greha — to znači da u prvobitnom obliku Kamijev stav glasi: apsurd, to je očaj bez boga.

Reč je o sledećem. Kami u stvari prihvata tradicionalne kriterijume smisla (koji su formulisani u Aristotelovom sistemu, — preuzeti od strane hrišćanstva i sa izvesnim modifika-

ČEZNJA ZA APSOLUTOM

cijama javljaju se i u poslednjem velikom filozofskom sistemu — Hegelovom) a istovremeno odbiće svetu atribute koji mu je ta ista tradicija pripisivala — pre svega RACIONALNOST (logos, duh, ideju). Rezultat je apsurd. Čini se da je ovo odricanje racionalnosti sveta koliko u vezi sa odbacivanjem metafizičkog (u klasičnom smislu reči) stajališta, toliko i rezultat jedne druge novine — *otkriva individue, njenog konfrontiranja svetu* (u grčkoj filozofiji ovaj način mišljenja ostao je u senci Platonovog i Aristotelovog sistema).

Videli smo da se rezultat Kamijeve »igre svesti« može shvatiti kao odvajanje smisla od vrednosti. Međutim, u vezi s tim postavlja se jedno drugo pitanje: NIJE LI SVOJIM ZAKLJUČKOM KAMI U STVARI NEGIRAO SVOJU PRETPOSTAVKU — NIJE LI APSURD NEGIRAN REVOLTOV, SLOBODOM, STRASCU? Apsurd je onda samo stub na raskršnici koja više nema značaja kad se već krenulo novim putem; ona tada služi samo da upozori one koji bi hteli da se vrata (religiji, nadi?) Apsurd je tada pogled unazad i teško je ne seiti se ovde Vitgenštajnovih lestevica koje odbacujemo pošto smo se po njima, preko njih, popeli. Da bismo odgovorili na ovo pitanje moramo najpre ustanoviti koje su to osnovne situacije oko kojih se u tradiciji kreće određenje smisla i zatim videti kakvog značaja one imaju za Kamijevo razmatranje, a posebno za neke druge moguće koncepte smisla.

Analiza izdvaja dve takve situacije:
1) finalitet egzistencije (u rodnom smislu) i
2) besmrtnost čoveka (duha) u individualnom smislu.

Ove dve teme variraju u pojedinim konceptima u različitim kombinacijama, ali tradicija se uglavnom slaže u tome da bi život i svet bili smisleni kada: a) konačno bi rezultirali u ostvarenju poslednje svrhe — apsoluta i b) kada bi individua mogla (vremenski neograničeno) da participira u apsolutu.

1. Prvi zahtev crpi svoju snagu iz strukture same ljudske prakse. Čovek preduzima sve svoje poduhvate da bi ostvario određene vrednosti (dobra), a osnovni rezon akcije je to što je nešto uopšte moguće ostvariti, dovršiti. Apsurd je UZALUDNOST, zato sudbina Sizifa užasava. Ništa logičnije nego ovaj kriterijum smisla preneti i na totalitet egzistencije (zato se Aristotelov i Hegelov sistem ZAVRSAVAJU); naravno, u klasičnom konceptu ovaj prenos je izvršen nesvesno — finalitet je shvaćen kao posledica racionalnog ustrojstva sveta. Tradicija smatra da svet nalazi svoje dovršenje,

realizaciju, ispunjenje u ovom ili onom vidu — svet i čovek kad-tad stižu u naručje apsoluta. Šta više, krajnji smisao pojedinačnih akcija zavisi od toga u kojoj meri one doprinose realizaciji apsoluta.

Čeznja za apsolutom utkana je u najdublje ljudske porive. Ne treba je shvatiti samo kao odliku religioznog čoveka, ili karakteristiku mudraca iz prošlih vremena — ona se svakodnevno manifestuje u obožavanju idola (film-skih, pevačkih, sportskih, političkih...) u predstavi o punoj, intenzivnoj, egzistenciji, u građenju utopija, u onom neodređenom osećanju čoveka da će kada reši probleme koji neposredno stoje pred njim nekako zaokružiti svoj egzistencijalni horizont i da će se sve stvari nekako drugačije odvijati od tog trenutka. Lešek Kolakovski je ovo izvršno pokazao u eseju »O teološkom nasleđu u savremenom mišljenju«. Na planu saznanja čeznja za apsolutom se manifestuje kao čeznja za izvesnošću, čeznja za apsolutnom istinom, o čemu govori i Rajhenbah (»Rađanje naučne filozofije«).

Kami prihvata finalitet kao kriterijum smisla, ali odbacuje mogućnost apsoluta — otuda apsurd. Međutim, postularajući slobodu, revolt i strast, on već izriče jedan drugi koncept — ne život radi jednog (krajnjeg, konačnog) cilja, već cilj radi života. Dakle, ne crpi život svoj smisao iz toga što služi realizaciji nekog krajnjeg cilja, već je sam ovaj cilj postavljen kao smer inherentnom smislu života — NE ŽIVIMO MI DA BISMO OSTVARILI NEKI KRAJNJI CILJ, NEGO POSTAVLJAMO ODREĐENE CILJEVE DA BISMO ŽIVELI. Već je Niče na određen način formulisao ovaj zaokret.

Kao što vidimo ovaj obrt podrazumeva negaciju svoje pretpostavke. Naravno, praktičan problem ostaje: kakvim modifikacijama podleže čeznja za apsolutom s obzirom na izmene čovekovog društvenog života i kakve su prateće promene u odnosu vrednosti i smisla, pojedinačne akcije i totalnog ishoda egzistencije? I još: ako se tradicionalna slika sveta može shvatiti kao neka vrsta »otuđenja« smisla, šta bi onda podrazumevalo »razotuđenje« smisla? ali to su pitanja koja izlaze iz okvira ovog teksta.

2. Zanimljivo je da se smrt kod Kamija ne javlja kao elemenat apsurdna. Inače, teza o besmrtnosti je predstavljala veliko iskušenje čak i za kritičke mislioce. Niče, koji je toliko snage utrošio na kritiku hrišćanstva i sam je pokleknuo pred užasom vremena, pred irverzibilnošću i prolaznošću — besmrtnost se prokrjumljavo u obliku »večnog vraćanja«. To je bila njegova molitva strašnom zavetu smrti

(jer smrt nije stanje nego vreme): NIKE NEKA SE NE VRATI.

Ono što je važno jeste Ničeovo upozorenje da se ovaj problem ne iscrpljuje samo činjenicom smrti — on se tiče prolaznosti uopšte: i najveće radosti prolaze i najlepša osećanja blede, smrt svemu tome daje jednu groznu tačku.

Postoje jaki razlozi za tvrdnju da smrt oduzima životu smisao. Ono što pri tome vredi je koliko sama nužnost smrti, toliko i to što ona trivializira samo pitanje smisla, jer se ono tada javlja kao medicinski problem, kao problem gerontologije, koja obećava da će u dogledno vreme učiniti čoveka besmrtnim (ovde nije reč o zamrzavanju koje se od prave smrti razlikuje samo po tome što je ovde moguće »povratak«). Ispada dakle, da medicina obećava da će dati životu smisao. U stvari problem se time ne rešava, već samo pomera. Ako podelimo od pretpostavke da je čovekova besmrtnost nešto već realizovano, život time, na žalost, ne bi automatski dobio smisao, već bi bio lišen samo jedne činjenice koja mu ga je oduzimala bez pogovora. Konačan život ne može biti smislen ni pod kojim uslovom (ako smo već prihvatili ovaj kriterijum), ali za ostvarenje besmrtnost pravi problem se tek sada postavlja — kako jedan beskonačan život učiniti smisljenim, kako učiniti da se stalno ponavljanje ne pretvori u egzistencijalno gađenje, kako mu dati finalitet ako je ovaj uopšte potreban. U mnogim slučajevima smrt nije diskvalifikujuća. Tek jedan život ispunjen i srećan bio bi besmišljen smrću — ovako, uz permanentnu bedu, smrt i NE DOSPEVA DA GA OBESMISLI, ON JE BESMISLEN PRE TOGA.

Pa ipak, često se čine (čak teorijski) pokušaji da se strah pred smrću ublaži pokazujući na primer, da je čovek slobodan i univerzalan samo zato što je smrtnan itd. Ovakva razmišljanja su iste vrste kao i dokazivanja da bismo se u raju (ili nekom drugom utopijskom ambijentu) dosađivali.

Ostaje pitanje u kojoj meri su ovi kriterijumi (finalitet i besmrtnost) istorijski, a u kojoj meri »večiti«. Jedna kritička analiza do vodi nas daleko pred zadatak da izvršimo reviziju dosadašnjih kriterijuma i zacrtamo osnove novog shvatanja smisla.

DUSAN PAJIN

POEZIJA

NE OPOCINJE LI TIME MOJE MILOVANJE

Dok slušam tu ženu koja svira,
Muzika sa njene lutnje —
Nije li to krik
Koji nadolazi u meni?
Ne otopčinje li možda time
Moje milovanje?

Konačno, trenutak je
Da se ukrste pogledi.
I nikad više
Svako svoje oči
Natrak da uzme.

PESMA O PUŽU, NI PRESTAROM NI
PREMLADOM

Puž je krenuo na put
Putovao dan i trista noći

Na kućici mu sunce jahalo
U kućici mu noći pevale
Prestizale ga kornjače
Sustizale ga severnjače
Nije se ni primakao
Nije se ni pomakao

Ipak nastavio je dalje
Putovao noć i trista dana

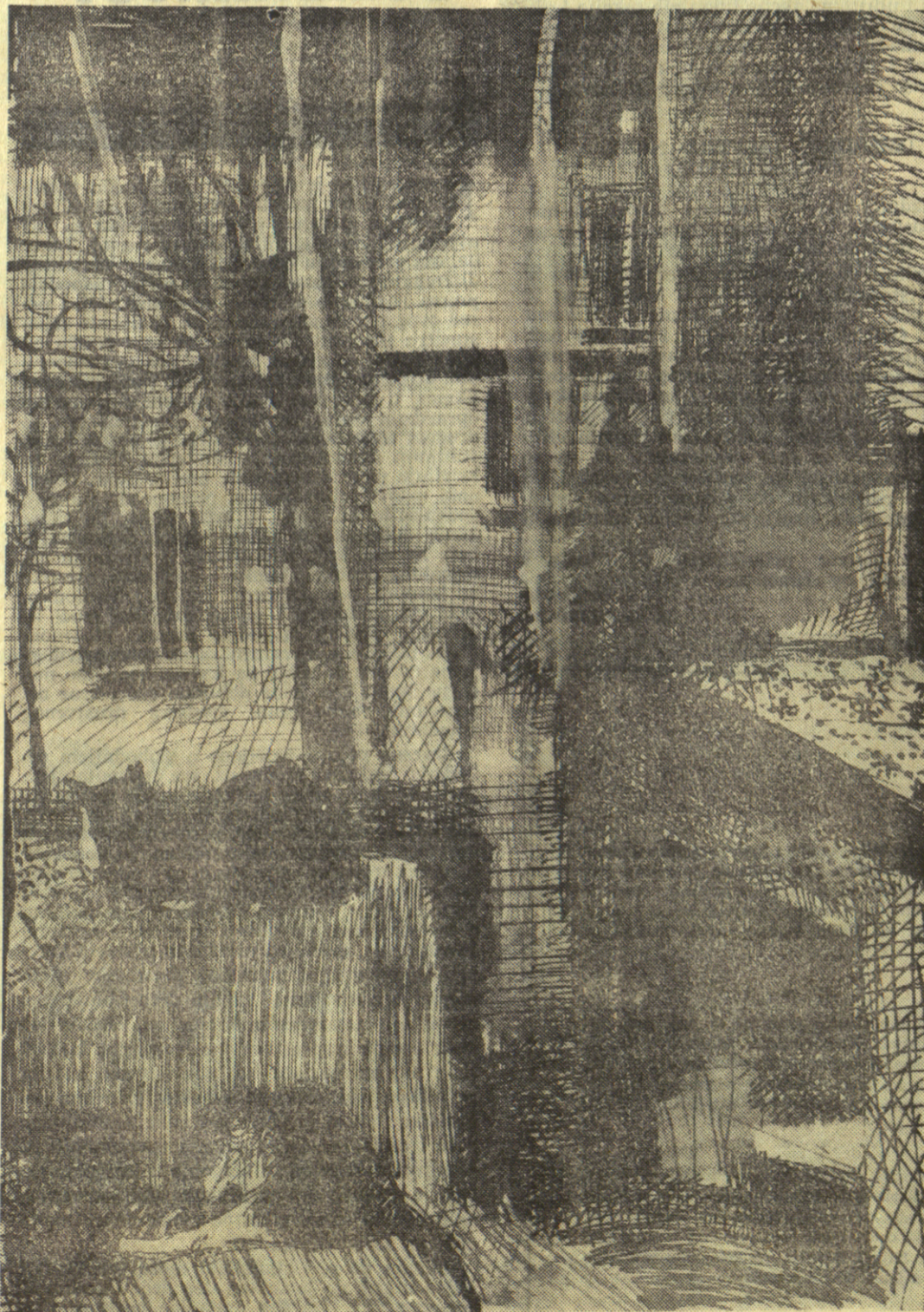
Kamen ga je hranio
Vatra mu gasila žed
Sustizalo ga sve
Prestizalo ga svi
A nije se ni po
A nije se ni pri

Kakva mi je to putanja
Rekao je
Gde su čari putovanja
Rekao je
Smesta natrag krećem

NAJNOVIJA GODISNJA DOBA

Zima je istrčala iz naše jedine sobe.
U tuđ grad je otišla, zauvek i za tren.
I odmah je u naša srca, širom otvorena,
S treskom banulo — crno proleće!
Preplivasmo April na panju Maja.
Jun nas je triput darivao omčom.
Zar Jul i Avgust opstojasmo na lomaci
Da bi Septembar dočekali na koljenima?
I opet zima. Ah, mila,
U usta uzmi Decembar. Ko lednik
Neka ti krcka smrt
Međ zubima!

ADAM PUSTOJIĆ

LJILJANA RAKIC

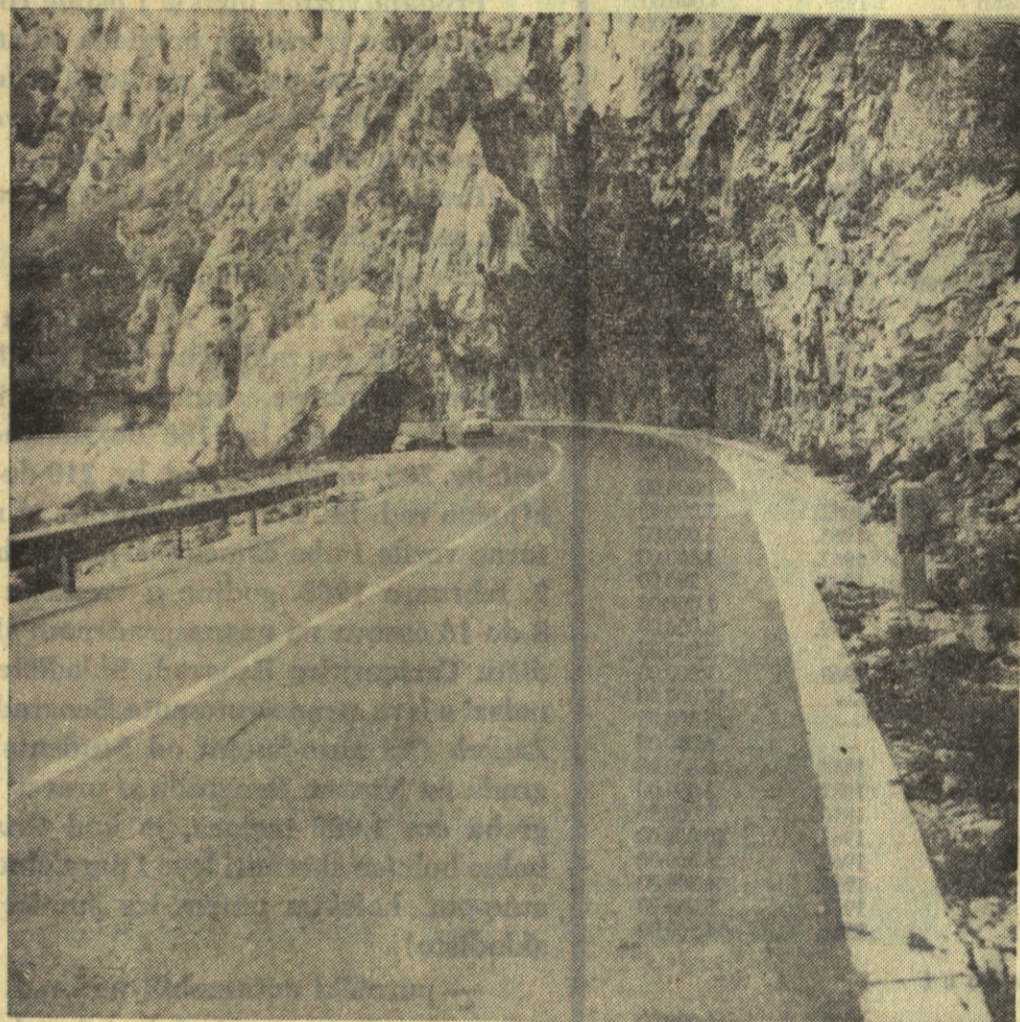
CRTEZ

GRAĐEVINSKO PREDUZEĆE

Partizanski put

BEOGRAD, TAKOVSKA UL. BR. 6 — POŠTANSKI FAH 614 —
TEKUĆI RAČUN KOD NARODNE BANKE BR. 608—1—372—5
— TELEFONI: 336-171, 336-175, 336-202, 343-951, 343-482
— KOMERCIJALNO: 336-597 — KOM. DIREKTOR: 341-221

PUT NIS — DIMITROVGRAD

RADOVI NA PUTU

PARTIZANSKI PUT
✓
ŽELI USPEH
VIII
KONGRESU
S O J

Stud. —0—294

Industrija stakla Pančev

JUGOSLAVIJA

**POZDRAV
VIII
KONGRESU
S O J**

Stud. —0—295

FABRIKA AVIONA

U T V A

P A N Č E V O

POZDRAVLJA

VIII KONGRES

S O J

Stud. —0—296

BEOGRAD

DELIGRADSKA 16

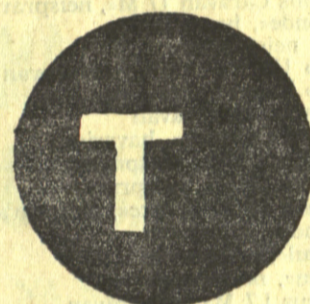
TELEFONI:

645-566

644-242

POŠTANSKI FAH

BROJ 878

TUNEOGRADNJA

GRAĐEVINSKO PREDUZEĆE

BEOGRAD — JUGOSLAVIJA

**GRAĐEVINSKO
PREDUZEĆE
»TUNEOGRADNJA«**

SPECIJALIZOVANO PREDUZEĆE ZA IZGRADNJU
OBJEKATA NISKOGRADNJE

IZVODI:

SVE VRSTE PODZEMNIH RADOVA — ŽELEZNIČKE, HIDRO-
TEHNIČKE, DRUMSKE TUNELE, HIDROCENTRALE, ŽELEZ-
NIČKE PRUGE, PUTEVE, VODOVOD I KANALIZACIJU
NASELJA

RASPOLAŽE:

NAJSAVREMENIJOM GRAĐEVINSKOM MEHANIZACIJOM

PROJEKTUJE:

SVE OBJEKTE NISKE I VISOKE GRADNJE

Stud.—0—299

CARINARNICA BEOGRAD

IZLAŽE PRODAJI PUTEV JAVNOG NADMETANJA

NA DAN 3. FEBRUARA 1968. GODINE, SA POČETKOM U 8 ČASOVA, U SALI NARODNOG UNIVERZITETA „STARI GRAD“ — BEOGRAD, UL. 7. JULA BROJ 71, SLEDECA MOTORNA VOZILA, BIKIKLE, I OSTALU ROBU

A U T O M O B I L I

Red. br.	Marka	Godina proizvodnje	cena Din.
1.	»BMW-Iseta-250«, neispravan	1961.	1.000,00
2.	»Mercedes Benz 180«, neispravan	—	5.000,00
3.	»BMW-501«, neispravan	1956.	5.000,00
4.	»Renault Dauphine«, neispravan	—	3.000,00
5.	»Ford Taunus 17 M«, neispravan	—	3.000,00
6.	»Volkswagen«, neispravan	1955.	4.000,00
7.	»Opel Rekord«, neispravan	1960.	4.500,00
8.	»Opel Kapitens«, neispravan	1955.	1.000,00
9.	»Fiat Steyr 1100«, neispravan	1957.	4.500,00
10.	»Borgward-Isabella«, havariisan	1958.	1.500,00
11.	»Borgward-Isabella«, havariisan	—	4.000,00
12.	»Opel Kapitens«, neispravan	1957.	5.000,00
13.	»Renault-Florinda«, havariisan	1960.	6.000,00
14.	»Opel Rekord«, havariisan	1965.	3.000,00
15.	»Volkswagen«, havariisan	—	5.500,00
16.	»Simca-Aronde«, neispravan	1955.	3.000,00
17.	»Simca-Ariana«, neispravan	1959.	4.500,00
18.	»Opel Kadet«, havariisan	—	2.500,00
19.	»Opel Rekord«, havariisan	1964.	10.000,00
20.	»Ford«, neispravan	1953.	4.500,00
21.	»Simca-Chambord«, havariisan	—	1.000,00
22.	»Volkswagen«, neispravan	1958.	1.200,00
23.	»Opel Rekord Caravan«, havariisan	1957.	3.500,00
24.	»Volkswagen«, havariisan	—	3.500,00
25.	»Mercedes Benz 220C«, neispravan	—	12.000,00
26.	»Opel Kapitens«, neispravan	1958.	5.000,00
27.	»Opel Kapitens«, neispravan	1959.	5.000,00
28.	»Gogomobile«, neispravan	1960.	4.000,00
29.	»Peugot-203 Cabriolet«, neispravan	—	500,00
30.	»Ford Taunus Caravan 17 M«, neispravan	1962.	10.000,00
31.	»Simca-Aronde«, havariisan	1956.	1.500,00
32.	»Panhard«, neispravan	—	2.500,00
33.	»DKW-Auto Union-Junior«, neispravan	1962.	3.000,00
34.	»DKW-Auto Union-Junior«, ispravan	—	7.000,00
35.	»Ford Zephyr«, neispravan	1959.	4.000,00
36.	»Opel Rekord Caravan«, havariisan	1961.	4.500,00
37.	»Mercedes Benz 190«, neispravan	1960.	2.500,00
38.	»Ford Taunus 17 M«, neispravan	—	8.000,00
39.	»Ford Taunus 17 M Deluxe«, neispravan	1960.	6.000,00
40.	»Simca Aronde«, havariisan	1960.	2.500,00
41.	»Ford Conzulk«, neispravan	1958.	4.000,00
42.	»Volkswagen«, neispravan	—	3.000,00
43.	»Ford Taunus L7 M«, neispravan	—	5.000,00
44.	»Ford Conzulk«, neispravan	—	5.000,00
45.	»Volkswagen«, neispravan	1957.	4.000,00
46.	»Opel Rekord«, neispravan	1957.	5.000,00
47.	»Opel Rekord Caravan«, neispravan	1962.	6.000,00
48.	»Opel Rekord«, havariisan	1957.	2.000,00
49.	»Volkswagen Combi Bus«, neisprava	—	8.000,00
50.	»Volkswagen Combi«, neispravan	1960.	8.000,00
51.	»Volkswagen Combi«, neispravan	1960.	7.000,00
52.	»Volkswagen Combi«, neispravan	—	3.000,00
53.	»Volkswagen«, neispravan	—	3.500,00
54.	»Ford Taunus 17 M«, havariisan	1962.	5.000,00
55.	»Ford Taunus 12 M«, neispravan	1952.	1.200,00
56.	»Mercedes Benz 300«, neispravan	—	7.000,00
57.	»Volkswagen«, havariisan	1959.	2.000,00
58.	»Opel Rekord«, neispravan	1959.	2.500,00
59.	»Mercedes Benz Furgone«, neispravan	—	9.000,00
60.	»Renault Dauphine«, neispravan	—	3.000,00
61.	»Loyd-600 Caravan«, havariisan	1957.	2.500,00
62.	»Simca Aronde«, neispravan	—	3.000,00
63.	»Opel Rekord Caravan«, havariisan	1957.	1.500,00
64.	»Chevrolet Impala«, havariisan	—	4.000,00
65.	»BMW 700«, neispravan	1961.	3.000,00
66.	»Volkswagen«, havariisan	1964.	3.000,00
67.	»Opel Rekord«, neispravan	1960.	5.000,00
68.	»Trabant«, havariisan	—	500,00
69.	»Ford Taunus 15 M«, neispravan	1956.	1.000,00
70.	»DKW Auto Union Audis«, havariisan	—	4.000,00
71.	»Opel Kapitens«, havariisan	1958.	3.000,00
72.	»Opel Rekord«, neispravan	1960.	5.000,00
73.	»Volkswagen«, neispravan	1954.	2.000,00
74.	»Jeep Wagoneers Station Vagons«, nespr.	1964.	12.000,00
75.	»Ford«, neispravan	1958.	3.500,00
76.	»Opel Rekord Caravan«, havariisan	1959.	5.000,00
77.	»Simca Aronde«, neispravan	—	1.000,00
78.	»Ford Anglia«, neispravan	1959.	4.000,00
79.	»Fiat 500«, neispravan	1962.	2.500,00
80.	»Opel Rekord Caravan«, neispravan	1960.	3.000,00
81.	»Jeep Wagoneers Station Vagons«, nespr.	1964.	12.000,00
82.	»Renault Dauphine«, neispravan	1960.	1.500,00
83.	»Ford Taunus Caravan 17 M«, havariisan	1962.	3.000,00
84.	»Opel Rekord Lifervagons«, nespravan	1962.	3.000,00
85.	»Opel Rekord«, havariisan	1960.	2.500,00
86.	»Ford Taunus 17 M« Super, havariisan	—	3.000,00
87.	»Citroen ID 19«, neispravan	—	7.000,00
88.	»Opel Kapitens«, neispravan	1956.	4.500,00
89.	»Chevrolet«, neispravan	1956.	4.500,00
90.	»Opel Rekord Caravan«, havariisan	1961.	4.000,00
91.	»Peugeot 404«, havariisan	1966.	5.000,00
92.	»Ford Taunus 17 M«, havariisan	1963.	4.500,00
93.	»Mercedes Benz 190 D«, havariisan	—	12.000,00
94.	»Ford Taunus 17 M«, havariisan	1963.	1.000,00
95.	»Opel Rekord Caravan«, neispravan	1961.	7.000,00
96.	»Opel Rekord«, havariisan	1962.	2.000,00
97.	»Ford Taunus Caravan 17 M«, havariisan	1961.	4.000,00
98.	»Opel Rekord«, neispravan	1959.	1.500,00
99.	»Simca Ariana«, neispravan	—	3.000,00
100.	»Mercedes Benz 190«, havariisan	1957.	4.500,00
101.	»Mercedes Benz 220 S«, havariisan	1961.	7.000,00
102.	»Opel Rekord«, neispravan	1957.	5.000,00
103.	»Opel Rekord Caravan, neispravan	1961.	8.000,00
104.	»Opel Rekord«, havariisan	1959.	5.000,00
105.	»Sunbeam-Alpine«, havariisan	—	8.000,00
106.	»Opel Rekord«, neispravan	1955.	3.000,00
107.	»Ford Taunus 17 M«, neispravan	1957.	4.000,00
108.	»Citroen DS 19«, neispravan	1958.	6.000,00
109.	»Volkswagen«, neispravan	1958.	5.000,00
110.	»Ford Taunus Caravan 17 M«, havariisan	1962.	5.500,00
111.	»Opel Rekord«, neispravan	1958.	6.000,00
112.	»Ford Taunus Tranzit Combi«, ispravan	—	8.000,00
113.	»Volkswagen«, havariisan	—	4.000,00
114.	»Mercedes Benz 250 SE«, havariisan	1967.	5.000,00
115.	»Ford Taunus 17 M«, neispravan	1959.	6.000,00
116.	»Opel Kapitens«, havariisan	1956.	3.500,00
117.	»Fiat 2100«, havariisan	—	3.000,00
118.	»Citroen DS 19«, neispravan	1957.	7.000,00
119.	»DKW Auto Union«, ispravan	1958.	6.000,00
120.	»Opel Rekord«, neispravan	1958.	2.000,00
121.	»Opel Rekord«, neispravan	1959.	6.000,00
122.	»Opel Rekord«, havariisan	1964.	2.500,00
123.	»Chevrolet«, havariisan	1955.	1.500,00
124.	»Opel Rekord«, neispravan	1958.	5.500,00
125.	»Ford Produkt Caravan«, neispravan	1958.	2.000,00
126.	»Citroen ID 19«, neispravan	1958.	7.000,00

Red. br.	Marka	Godina proizvodnje	cena Din.
127.	»Chevrolet«, neispravan	1959.	4.000,00
128.	»Volkswagen«, havariisan	1962.	8.000,00
129.	»Opel Kapitens«, havariisan	1957.	1.500,00
130.	»Buich Special«, ispravan	1956.	5.000,00
131.	»Mercedes Benz 220 S«, havariisan	1959.	4.000,00
132.	»Volkswagen«, neispravan	1959.	4.000,00
133.	»Opel Rekord Caravan«, neispravan	1962.	9.000,00
134.	»Opel Rekord«, neispravan	1958.	6.000,00
135.	»Volkswagen«, havariisan	—	6.000,00
136.	»Mercedes Benz 190 D«, havariisan	—	10.000,00
137.	»Peugeot 404«, havariisan	1964.	14.000,00
138.	»Mercedes Benz 220 S«, neispravan	1957.	6.000,00
139.	»Opel Rekord«, ispravan	1966.	22.000,00
140.	»Opel Rekord«, neispravan	1957.	6.000,00
141.	»Opel Rekord«, neispravan	—	6.500,00
142.	»Simca Aronde«, ispravan	1961.	6.000,00
143.	»Ford Taunus Caravan 17 M«, ispravan	1963.	12.000,00
144.	»Opel Rekord«, neispravan	1957.	2.000,00
145.	»Simca Vedetta«, ispravan	—	5.000,00
146.	»Mercedes Benz 180«, neispravan	1955.	3.000,00
147.	»Opel Rekord«, havariisan	1965.	6.000,00
148.	»Opel Rekord«, neispravan	1958.	3.000,00
149.	»Austin Caravan«, neispravan	—	1.000,00
150.	»Renault Dauphine«, neispravan	—	3.000,00
151.	»Opel Rekord«, havariisan	1959.	3.000,00
152.	»Jeep Weelys«, neispravan	—	1.000,00
153.	»Buich«, neispravan	1952.	3.000,00
154.	»BMW 1500«, havariisan	1965.	1.000,00
155.	»Opel Rekord«, izgoreo	1962.	1.000,00
156.	»Peugeot 404«, izgoreo	1962.	200,00
157.	»FISHLOW«, neispravan	—	1.000,00
158.	»Mercedes Benz 190«, neispravan	1959.	4.000,00
159.	»Simca Vedetta«, neispravan	—	2.000,00
160.	»Opel Rekord«, havariisan	1960.	3.000,00
161.	»Citroen ID 19«, neispravan	—	10.000,00
162.	»Simca 1500«, havariisan	—	5.500,00
163.	»Volkswagen Combi«, neispravan	—	6.000,00
164.	»Opel Rekord«, havariisan	1958.	6.000,00
165.	»DKW Auto Union Coupe«, neispravan	1957.	3.000,00
166.	»Cadilak Coupe«, neispravan	1956.	5.000,00
167.	»Ford Taunus 17 M«, ispravan	1963.	10.000,00
168.	»Volkswagen«, havariisan	1960.	4.500,00
169.	»Mokvić 407«, neispravan	1959.	4.500,00
170.	»Volkswagen«, ispravan	1954.	5.000,00
171.	»BMW 700«, neispravan	1961.	4.500,00

K a m i o n i

172.	»Volkswagen Kamionet«, neispravan	1960.	4.000,00
173.	»Ford Taunus Tranzit Kamionet«, neispr.	1960.	7.000,00
174.	»Simca Kamionet«, neispravan	1952.	2.000,00
175.	»Mercedes Benz-Kamion«, neispravan	1956.	25.000,00
176.	»Steyer Diesel Kiper«, neispravan	—	25.000,00
177.	»Hanomag« — kamion, neispravan	1957.	10.000,00
178.	»Hanomag« Diesel — kamion, neispravan	1959.	13.000,00
179.	»Opel Blitz« — kamion, neispravan	1959.	10.000,00
180.	»Fauns«, neispravan	—	2.000,00
181.	»Magirus Deutz« — kamion, ispravan	1957.	20.000,00
182.	»Hanomag Diesel«, kamion, neispravan	1956.	10.000,00
183.	»Hanomag«, kamion, havariisan	—	2.000,00
184.	»Volkswagen Kamionet«, ispravan	1962.	8.000,00
185.	»Opel Blitz«, kamion, neispravan	1955.	8.000,00

T r a k t o r i

186.	Traktor »točkaš« — GULDNER«, neispr.	1952.	5.000,00
------	--------------------------------------	-------	----------

A u t o b u s

187.	Autobus »LEYLAND«, neispravan	—	4.000,00
------	-------------------------------	---	----------

S k u t e r i, m o t o r c i k l i i m o p e d i

188.	Skuter »Puch«, neispravan	1953.	800,00
189.	Skuter »Puch«, ispravan	—	800,00
190.	Skuter »Vespa Piagio«, neispravan	—	1.200,00
191.	Skuter »Vespa Pacma«, neispravan	—	1.200,00
192.	Skuter »Vespa Piagio«, neispravan	—	1.200,00
193.	Skuter — Vespa sa prikolicom za teret, neispr.	—	1.500,00
194.	Motorcikel »NSU«, neispravan	1952.	500,00
195.	Motorcikel »Puch«, neispravan	1953.	1.200,00
196.	Motorcikel »Puch«, neispravan	—	1.200,00
197.	Motorcikel »Puch«, neispravan	—	1.200,00
198.	Motorcikel »Puch«, neispravan	—	1.200,00
199.	Motorcikel »BSA«, neispravan	—	1.400,00
200.	Motorcikel »DKW«, neispravan	—	1.400,00
201.	Motorcikel »DKW« sa prikolicom, neispravan	—	400,00
202.	Ram za motorcikel marke »BMW«	—	50,00
203.	Moped »Peugeot«, neispravan	—	300,00
204.	Moped »HMW«, bez motora	—	100,00
205.	Bicikal sa pomoć motorom »Solex«, isprav.	—	350,00
206.	Motorcikel »Victoria«, neispravan	1961.	800,00
207.	Moped »Poloma Super Strades«, neispravan	—	600,00
208.	Moped »Masquilo«, neispravan	1956.	200,00
209.	Moped bez marke, neispravan	—	500,00

B i c i k l i

210.	Muški bicikli, bez marke	—	50,00
211.	Muški bicikli, bez marke u rastavljenom stanju	—	100,00
212.	Muški bicikl marke »Emperal«	—	70,00
213.	Muški bicikl marke »NSU«	—	80,00
214.	Muški bicikl marke »Ruddy«	—	80,00
215.	Zenski bicikl, bez marke	—	100,00
216.	Zenski bicikl marke »Styria«	—	100,00
217.	Zenski bicikl marke »Favorit«	—	150,00
218.	Zenski bicikl marke »Sticker«	—	100,00

M o t o r i z a m o t o r n a v o z i l a

219.	Motor za put. automobil marke »Volkswagen«	—	1.000,00
220.	Motor za put. autom. marke »Volkswagen«	—	1.000,00
221.	Motor za put. autom. marke »Volkswagen«	—	1.000,00
222.	Motor za kamion »Opel Blitz«	—	1.500,00
223.	Motor za moped marke »Sachs«	—	200,00
224.	Motor za bicikl sa pom. motorom marke »Solex«	—	200,00

C a m c i s a m o t o r o m

225.	Camac za more sa visećim motorom — ispravan	—	2.500,00
226.	Camac — čun sa visećim motorom — neispravan	—	1.000,00

O s t a l o

CENTROCOOP EXPORT-IMPORT

POSLOVNO UDRUŽENJE POLJOPRIVREDNIH ORGANIZACIJA I PREHRANBENE INDUSTRIJE

BEOGRAD, GENERALA ŽDANOVA 15/IV

TELEGRAFSKA ADRESA:

CENTROCOOP BEOGRAD

TELEX BR.:11-167

POŠTANSKI FAH: 258

**ŽELI USPEH U RADU
VIII KONGRESU
SOJ**

Stud.—0—298

PROGRES

PREDUZEĆE ZA UNAPREĐIVANJE SPOLJNOTRGOVINSKE
RAZMENE I ZASTUPANJE INOSTRANIH FIRMI

BEOGRAD

KNEZ MIHAILOVA 27

**Pozdravlja rad
VIII KONGRESA SOJ I ŽELI
USPEH U RADU**

Stud.—0—293

montinvest

POSLOVNO UDRUŽENJE MONTAŽNIH PREDUZEĆA

BEOGRAD

BULEVAR REVOLUCIJE 84, TELEFONI: 47-466, 45-398

**KOLEKTIV POSLOVNOG
UDRUŽENJA MONTINVEST
ŽELI USPEH U RADU
UČESNICIMA VIII KONGRESA SOJ**

Stud.—0—290

INTEREXPORT
PREDUZEĆE ZA MEĐUNARODNU TRGOVINU

TELEFON: 620-055 — TELEX: 11-240 — TELEGRAM:
INTEREXPORT, BEOGRAD, KOLARCEVA 8 —
POB 789

**ŠALJE POZDRAVE
UČESNICIMA
VIII KONGRESA SOJ**

SA ŽELJOM DA REZULTATI BUDU NA KORIST
SOCIJALISTIČKE ZAJEDNICE.

Stud.—0—291

**ŽELEZNIČKO
TRANSPORTNO
PREDUZEĆE
BEOGRAD**

**OMOGUĆUJE STUDENTIMA
I UČENICIMA BEZBEDAN
I UDOBAN PREVOZ UZ
KORIŠĆENJE POVLASTICA**

55% — ZA GRUPNA PUTOVANJA

75% — ZA POJEDINAČNA PUTOVANJA OD MESTA ŠKOLO-
VANJA DO MESTA STALNOG BORAVKA

25% — ZA POJEDINAČNA PUTOVANJA OD SVIH DO SVIH
STANICA (BORAVAK NAJMANJE 5 DANA)

**ZA USLOVE I OBEZBEDENJE
MESTA OBRATITE SE ŽELE-
ZNIČKIM STANICAMA ILI
PUTNIČKIM AGENCIJAMA**

Stud.—0—288

JUGODRVO

PREDUZEĆE ZA PRODAJU, IZVOZ, UVOZ DRVETA I DRVNIH
PROIZVODA

TELEGRAMI:
JUGODRVO BEOGRAD
TELEPRINTER 01-235

BEOGRAD
TRG REPUBLIKE
POŠTANSKI FAH 60

TELEFONI:
621-133
621-556

**POVODOM VIII KONGRESA
SOJ**

KOLEKTIV JUGODRVO ŠALJE POZDRAVE STUDEN-
TIMA I OMLADINI JUGOSLAVIJE — UČESNICIMA VIII
KONGRESA SOJ I ŽELI IM NOVE USPEHE U RADU
I UČENJU

Stud.—0—299

JEVANĐELJE PO MIROSLAVU

NE SMIJEM LAJATI.
OSTALI UVJETI SU MI
— PASJI.

NAŠLI SU ZAJENIČKI JEZIK.
I SADA GA JEDAN DRUGOME
— PLAZE.

KAO NEPRIJATELJ NISAM!
BOGZNA ŠTA. ALI KAO
PRIJATELJ IZVRSTAN SAM
NEPRIJATELJ.

Miroslav DOLENEC

ON IMA U SEBI PJSNIČKE ŽICE.
I ŠTO JE NAJVAŽNIJE,
NIJE BODLJIKAVA.

IŠAO ČOVJEK KROZ PLANINU
I NABASAO NA ČOPOR VUKOVA.
NIJE MU SE NIŠTA DOGODILO
JER SE TO ZBILO
U KAPITALizmu GDJE JE
ČOVJEK ČOVJEKU — VUK.

PAS NA KOSTIMA OŠTRI ZUBE,
NA MESU UČI — MAHANJE
REPOM.

U NJIHUVU PODUZEĆU
IZVRŠENE SU TEMELJITE
KADROVSKE PROMJENE.
ONI KOJI SU VEDRILI
SADA SE OBLAČE.

— Sluh mi upravo i smeta, — odgovorio je
zec. — Čim čujem zvuk, od straha izgubim glas.

IZ OBLASTI STAMPE

Zec je našampao svoje tragove na snegu i
za to je platio životom. A lisica — ona našam-
pa, pa obriše repom, našampa, pa obriše re-
pom. Eto, živa je i dan-danas.

MAGARAC — PESIMISTA

— Kažu da sam ja slepa, — s uzdahom je
rekla krtica magarcu.

— Pravo da ti kažem, nisi ništa izgubila, —
odgovorio je magarac. — Kad se dobro razmi-
sli, u stvari, nema šta da se vidi...

(PREVEO R. KAVEDZIC)

RAHILA LJVOVNA BAUMVOLJ:

SLUH I GLAS

— Ti imaš dobar sluh. Eto ko treba da uči
da peva! — rekao je slavuj zecu.

OMLADINA I FIZIČKA KULTURA

IZMEĐU GLASANJA „ZA“ I UZDRZLJIVOSTI U PRAKSI

● U STATUTIMA RADNIH ORGANIZACIJA FIZIČKA KULTURA REGULISANA JE SAMO NAČELNO, A U PRAKSI NAJČEŠĆE JE — ZAPOSTAVLJENA ● SPORT NIJE SAMO NAČIN DA SE ZADOVOLJE LIČNE SKLONOSTI VELIKOG BROJA OMLADINE VEĆ I — STALNA DRUŠTVENA POTREBA ● U SREDNJE-ROČNOM PLANU RAZVOJA SR SRBIJE PREDVIĐENO JE, DO 1970. GODINE, UVOĐENJE NASTAVE NOVE ALI — NIJE SE OTIŠLO DALJE OD PLANA FIZIČKE KULTURE I NA VISOKOŠKOLSKE USTA

Od preko milion onih koji su obuhvaceni aktivnostima u oblasti fizičke kulture — oko 90 odsto su omladinskog uzrasta! Toliki broj mladih koji se bave fiskulturnim aktivnostima još uvek je daleko ispod stvarnog interesovanja omladine ali je — i znatno iznad uslova koji postoje kod nas za masovnu fizičku kulturu.

Ova oblast društvene aktivnosti mladih, iako bi se kroz nju mogli ostvarivati različiti vaspitni zadaci društva i postizati bolja zdravstvena i radna sposobnost zaposlenih, još uvek je u položaju da mora da dokazuje svoju — opravdanost. Na fizičku kulturu gleda se, uglavnom kao na sredstvo zadovoljavanja ličnih rekreativnih prohteva njenih poslenika, a znatno ređe kao na značajnu društvenu potrebu.

Tako je u statutima društveno-političkih zajednica i radnih organizacija na području Srbije potreba za fizičkom kulturom najčešće postavljena načelno i uopšteno, čime se formalno udovoljilo ustavnim načelima, ali samo u retkim slučajevima neko se i obavezao na konkretne akcije za afirmaciju i omasovljenje ovog vida društvene delatnosti.

Kako se ne bi došlo u »pat-poziciju« — da svi čekaju potez nekog trećeg — Savez omladine bi, s obzirom na široku zainteresovanost mladih za fizičku kulturu, morao biti organizacija koja će ozbiljnom političkom akcijom učiniti da se prevaziđu nesporazumi koji u ovoj oblasti još uvek postoje. Pre svega, izboriti se za društveno priznanje fiskulturne delatnosti, objasnjavajući njen rekreativni i vaspitni značaj.

NA SELU: PREKO 600.000 UGROZENIH!

Zbog neshvatanja značaja fizičke kulture — stepen njenog dosadašnjeg razvoja sada zaostaje za stvarnim raspoloženjem mladih da se bave fizičkim vežbanjem.

Organizovano fizičko vežbanje ima nesumnjivo značajnu ulogu u očuvanju zdravlja i jačanju fizičke sposobnosti ličnosti. Otuda je i opravdana pretpostavka da bi se pravilnijim tretmanom fiskulturne aktivnosti znatno smanjio zabrinjavajući procenat mladih koji su nesposobni za služenje vojnog roka.

Gotovo svaki peti omladinac poslednjih godina dobija u regrutnu knjižicu »karakteristiku« — nesposoban!

Pogotovu su zabrinjavajući podaci o obuhvacenosti seoske omladine fiskulturnim aktivnostima.

Samo u SR Srbiji oko 600.000 seoskih omladinaca od 14 do 18 godina nije obuhvaćeno bilo kakvim oblicima fizičkog vežbanja!

S obzirom da se mladi na selu bave poslovima koji zahtevaju i znatno veće fizičke napore, a često nemaju mogućnosti za bilo kakve druge aktivnosti — Savez omladine mora posvetiti adekvatnu pažnju ovom delu svog članstva. Sigurno je da seosku omladinu nije teško »za-

grajati« za bavljenje sportom — potrebno je samo odabrati takve aktivnosti u čijem sprovođenju se neće već na startu pojaviti kao prepreka nedostatak materijalnih sredstava.

U RADNIM ORGANIZACIJAMA: 300.000 UKLJUČENIH — A OSTALI!

Podaci iz 1966. godine upozoravaju da se fizičkoj kulturi i u radnim organizacijama mora pružiti mnogo veća briga. U toku 1966. godine zbog bolovanja je izgubljeno oko 65 milijardi starih dinara! Veliki broj odsustvovanja s posla prouzrokovano je — zamarom. Sigurno je da fizička kultura ne može u potpunosti rešiti ove probleme ali su neki eksperimenti pokazali da ih ona može znatno ublažiti.

U nekim radnim organizacijama pokušalo se sa uvođenjem aktivnog odmora. Ispitivanja u Beogradskom grafičkom zavodu pokazala su da je »eksperimentalna grupa« čiji se odmor sastojao u raznim oblicima fizičkog vežbanja činila manje grešaka u radu i za 10 odsto uspešnije ispunjavala dnevne norme od ostalih.

Međutim, to su usamljeni primeri. Češći su oni drugi — da čak ni u novoizgrađenim fabrikama, u koje su investirana velika odmor radnika ne nailaze na »dobrodošlicu«.

Pre nekoliko godina često se i mnogo govilo o organizovanju stalnih i masovnih radničko-sportskih igara. Danas se radničko-sportske igre i rekreacija organizovano sprovode u svega dvadeset radnih organizacija SR Srbije! Posebno je zabrinjavajuća okolnost da je u celoj zemlji od ukupnog broja žena samo 2 odsto obuhvaćeno nekim od vidova fizičkog vežbanja! Sve to stavlja omladinske aktivne u radnim organizacijama pred ozbiljan zadatak — da se izbore za izdvajanje većih materijalnih sredstava za rekreaciju i nov, pravilniji tretman fizičke kulture kao faktora očuvanja zdravlja, po većanja proizvodnje i produktivnosti u radnim organizacijama.

U ŠKOLAMA: NA JEDNU SALU — 904 UČENIKA!

Da nije nastave fizičkog vaspitanja u školama, sigurno je da bi naši bilansi masovne fizičke kulture bili poražavajući. Jer, najveći broj omladinaca prvi put se sreće sa fizičkom kulturom tek u višim razredima osnovnih škola, a prestaje da se bavi njome već pu završetku srednje škole — sa 18 godina!

Tako kratak period u kome je mladima omogućeno bavljenje raznim oblicima fizičkog vežbanja nameće obavezu da se bar u tom razdoblju, do izlaska iz srednje škole, omladini pruže zadovoljavajući uslovi za rekreativnu i sportsku aktivnost.

Danas, međutim, svega oko 64 odsto osnovnih škola u SR Srbiji ima uslove za sprovođenje nastave fizičkog vaspitanja, dok je situacija u srednjim školama — mnogo nepovoljnija.

Univerzitetski odbor saveza studenata Jugoslavije Beograd u čast 4. aprila dana studenata beogradskog univerziteta raspisuje konkurs

1. ZA DRAMSKI TEKST:

Svaki učesnik može poslati samo jedan rad. Dodeliće se jedna nagrada u iznosu od 500 n. d.

2. ZA PROZU:

Priča ili kraći roman. Dodeliće se jedna nagrada u iznosu od 500 n. d.

3. ZA POEZIJU:

Svaki učesnik može poslati najviše tri pesme. Dodeliće se jedna nagrada u iznosu od 500 n. d.

4. ZA ESEJ: (kultura, umetnost, književnost itd)

Svaki učesnik može poslati najviše dva rada. Dodeliće se jedna nagrada u iznosu od 500 n. d.

5. ZA MUZICKU KOMPOZICIJU:

Slobodna muzička kompozicija. Svaki učesnik može poslati samo jedan rad. Dodeliće se jedna nagrada u iznosu od 500 n. d.

6. ZA RAD IZ OBLASTI LIKOVNIH UMETNOSTI:

— slikarstvo
— skulptura
— grafika
— karikatura
Svaki učesnik može poslati najviše dva rada. Za najbolji rad iz svake oblasti dodeliće se po jedna nagrada u iznosu od 500 n. d.

7. ZA RAD IZ OBLASTI PRIMENJENIH UMETNOSTI:

— keramika
— dizajn

Svaki učesnik može poslati najviše dva rada. Za najbolje radove iz obe oblasti dodeliće se po jedna nagrada u iznosu od 500 n. d.

8. ZA PISANE RADOVA O SLEDECIM TEMAMA:

— aktivno uključivanje mlade generacije i odgovornosti u izgrađivanju socijalističkih samoupravnih odnosa u našoj zajednici.
— pojava socijalne diferencijacije studenata u našem društvu.
— odnos mlade generacije prema nacionalnim i internacionalnim interesima.
Za najbolji rad o svakoj temi dodeliće se po jedna nagrada u iznosu od 500 n. d.

PROPOZICIJE KONKURSA

Pravo učešća na konkursu imaju svi studenti fakulteta, akademija visokih i viših škola Beogradskog univerziteta. Rok za dostavljanje radova je 15. mart 1968. godine.

Radovi se potpisuju šifrom, a uz rad, u posebnoj koverti, šalje se ime, prezime i adresa učesnika. Na koverti treba naznačiti oblast za koju se rad šalje. Nagradeni radovi, osim literarnih, biće na zahtev učesnika vraćeni. Na konkurs će se primati samo oni radovi koji nisu ranije objavljeni, nagrađivani i nisu učestvovali na drugim konkursima.

Univerzitetski odbor će povodom Dana studenata štampati izvestan broj nagrađenih radova u celini ili fragmentalno u listu »Student«, časopisu »Vidici« i drugim listovima. Od primljenih radova iz oblasti likovnih i primenjene umetnosti biće organizovana izložba u gradu. Jedan broj radova na izložbi otupiće Univerzitetski odbor Saveza studenata Beogradskog univerziteta.

Imena članova svih žirija biće naknadno objavljeno u »Studentu«.

Radove će primati: Univerzitetski odbor Saveza studenata Beogradskog univerziteta, Beograd, Balkanska br. 4/III sa naznakom za konkurs.

Tako je u školama učenika u privredi, čiji su učenici izloženi većim naporima od ostalih srednjoškola — najmanji broj obuhvaćenih nastavom fizičkog vaspitanja!

Preporuka da se prilikom izgradnje novih školskih zgrada vodi računa i o fiskulturnim dvoranama još uvek nije dovoljno prihvaćena, pa u Srbiji na jednu fiskulturnu salu ili vežalište dolaze — 904 učenika!

Problemi se javljaju i u vezi sa nastavnim kadrom. U školama, naime, svaki treći nastavnik fizičkog vaspitanja je — nekvalifikovan ili polukvalifikovan!

Organizacija Saveza omladine morala bi učiniti ozbiljnije napore da se veći deo fiskulturne aktivnosti u školama prenese u »nadležnost« školskih sportskih društava. Mogućnosti za to postoje. Trenutno je aktivnošću tih društava obuhvaćen tek svaki sedmi učenik u ovoj Republici.

Pored toga što bi trebalo odati društveno priznanje i pružiti podršku nastavnicima-entuzijastima koji su često i jedini nosioci aktivnosti školskih sportskih društava, Savez omladine morao bi posvetiti više pažnje osposobljavanju omladinskih aktivista u srednjim školama za vođenje ovih društava i uključivanju što većeg broja omladinaca u poslove organizovanja dopunskog fizičkog vežbanja — kroseva, međunarodnih i međuškolskih takmičenja...

NA UNIVERZITETU: FISKULTURA — SAMO PRED SALTERIMA ADMINISTRACIJE!

U SR Srbiji fizičkom kulturom najmanje su obuhvaćeni — studenti! Jedino se na Novosadskom univerzitetu održavaju obavezni časovi fizičkog vaspitanja.

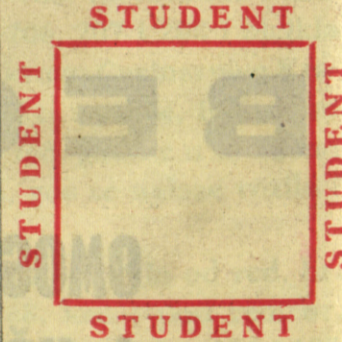
U drugim zemljama univerziteta su centri ne samo naučnog već i raznovrsnog sportskog života. A kod nas — nije se otišlo dalje od konstatacija da je fizička kultura i studentima potrebna.

Tako je srednjoročnim planom privrednog i društvenog razvoja SR Srbije predviđeno da se do 1970. godine na svim fakultetima i višim školama uvede obavezna nastava fizičke kulture ali — do sada na tom planu ništa više nije učinjeno!

Da bi se obezbedili uslovi za redovnu nastavu fizičkog vaspitanja na fakultetima kao i za rekreaciju studenata u slobodnim časovima potrebno je u sastavu univerziteta, odnosno fakulteta, graditi studentske sportske centre čiji će broj, kapaciteti i veličina odgovarati — broju studenata. Neophodno je, takođe, da se pri studentskim domovima izgrađuju izgrališta za rekreaciju u slobodnom vremenu.

Kako sada stvari stoje — studenti će još malo pričekati...

KAMEL KURSPAHIC

IZLAZI UTORKOM

CENA 30 PARA

POSTANSKI FAH BROJ 692

UREĐUJE REDAKCIJSKI

KOLEGIJUM

BORISAV DZUVEROVIC, LAZAR

LAZIC, BRANKA OTASEVIC, DUSAN

PAJIN

GRAFIČKI UREDNIK

FLORIJAN HAJDU

GLAVNI I ODGOVORNI

UREDNIK

DORDIJE VUKOVIC

IZDAVAC UNIVERZITETSKI ODBOR.

— UREDNIŠTVO I ADMINISTRACIJA

BEOGRAD, SVETUZARA MARKO-

VICA BROJ 79/II. — TELEFON

645-894. — TEKUCI RACUN 608-8-1291-2.

— GODISNJA PRETPLATA 8 DINA-

RA; ZA INOSTRANSTVO 18 DINA-

RA. — STAMPA »GLAS« BEOGRAD

VLAJKOVIĆEVA 8.

